

RESULTATRAPPORT 2021

Foto: Crossing Borders

CISUS YDELSER

RÅDGIVNING

94%

mener at rådgivningen i høj grad eller nogen grad var nyttig

410

registrerede rådgivninger i 2021

98%

deler læring fra rådgivninger med deres organisation og partner

160

unikke organisationer fik rådgivning i 2021

72%

af alle rådgivninger foregik online i 2021

KURSER OG ARRANGEMENTR

1947

deltagere på kurser og fyraftensmøder

92

afholdte kurser og arrangementer i 2021

58%

af afholdte kurser og arrangementer foregik online

FORVALTNING

1828

godkendte ansøgninger til Civilsamfundspuljen siden 2002

64,8%

af ansøgninger til civilsamfundspuljen blev vurderet støtteværdige i 2021

3303

indsendte ansøgninger til Civilsamfundspuljen siden 2002

14,4%

af ansøgere i 2020 havde ikke søgt for

CISU, eller Projektrådgivningen, som det hed frem til 2013, fik ansvaret for en pulje til forundersøgelser i 1998. I 2002 kom Civilsamfundspuljen til. Den er siden vokset støt og har fået følgeskab af specialiserede puljer og støttemodaliteter.

Arbejdet ude i verden

BEVILLINGSHAVERNES ARBEJDE I VERDEN

I 2021 var verden stadig præget af corona, men mange aktiviteter fortsatte eller blev lagt om. CISUs puljer var berørt af første fase af Nødhjælpapuljen DERF var udløbet og først kom i gang i sidste halvdel. Desuden var flere støttemodaliteter i sidste fase og kunne søges for sidste gang.

26

ansøgninger til
DERF i 2021

71

ansøgninger til
Engagementspuljen
i 2021

50

ansøgninger til
Civilsamfundets råderum
i 2021

24

bevillinger fra
Civilsamfundets råderum
i 2021

11

bevillinger fra
DERF i 2021

43

bevillinger fra
Engagementspuljen
i 2021

72

indsatser
blev afsluttet
i Civilsamfundspuljen
i 2021

83,4%

målopfyldelse
i afsluttede
indsatser i 2021

5.600.181
personer nået
i alt gennem
indsatserne

200.061
personer nået
direkte gennem
indsatserne

Omkring 479
igangværende
indsatser gennem
CISUs puljer
i 2021

I 2021 var
bevillingerne
fordelt på
46 forskellige
lande

INDHOLD

Læseguide	2
Introduktion	3
1. Folkeligt engagement og meningsfulde resultater	4
1.1 Meningsfulde resultater	4
1.2 Partnerskaber for handling	12
1.3 Styrkelse af partneres profil og rolle som civilsamfundsaktører	14
1.4 Det folkelige engagement i Danmark	14
CISUs fire indsatsområder:	15
2. Udviklingssamarbejde	15
2.1 CISU som en medlemsbaseret platform	16
2.2 Samarbejde med danske og internationale aktører	16
2.3 Overgangen mellem langsigtet udvikling og humanitært arbejde	16
2.4 Tendenser i 2021	17
2.5 Udviklingssamarbejde: læring fra 2021	19
3. Kapacitetsydelse	19
3.2 Kapacitetsopbygning gennem rådgivning	20
3.3 Kapacitetsopbygning gennem kurser og arrangementer	21
3.4 Andre kapacitetsydelser	22
3.5 Medlemsorganisationer samarbejder med hinanden og andre aktører	23
3.6 Kapacitetsydelser: læring fra 2021	23
4. Puljeforvaltning	24
4.1 CISUs puljer – et forvaltningsmæssigt og økonomisk overblik	24
4.2 Puljeforvaltning i samarbejde med brugere og donorer	26
4.3 Forenkling for ansøgere og bevillingshavere	26
4.4 Puljeforvaltning: læring fra 2021	27
5. Kommunikationssamarbejde	27
5.1 CISUs Oplysning i Danmark (PRO)	27
5.2 Nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling	28
5.3 CISU kommunikerer resultater sammen med medlemsorganisationerne (MO)	29
5.4 CISU understøtter konstruktiv dialog med beslutningstagere om rammevilkår	29
5.5 Kommunikationssamarbejde: Læring fra 2021	30
6. CISU som organisation	30
6.1 CISUs sekretariat	30
6.2 Arbejdet ud fra PANT principperne	30
6.3 Monitorering, evaluering og læring	31
7. Omkostningseffektivitet	32
8. Bilagsoversigt	33

LÆSEGUIDE

CISUs resultatrapport 2021 dækker rulleplan 2021-24 mellem Udenrigsministeriet (UM) og CISU og dermed UM's finansiering af CISUs Civilsamfundspulje (CSP) inklusiv de nye råderums- og engagementsmodaliteter, der blev tilføjet i 2020. Herudover inddrager rapporten også rapportering relateret til andre puljer i CISU for at give et helhedsblik på organisationens arbejde og resultater fra 2021.

CISU forvalter midler for flere donorer og har som organisation udviklet et samlet monitorerings-, evaluerings- og læringssystem (bilag 14) baseret på CISUs 2018-21 strategi (bilag 1) og understøttende forandringsfortælling (bilag 2) og resultatrammeværk (bilag 3). Hvor strategien viser retningen for CISU, understøtter forandringsfortællingen med at forklare, hvordan strategien hænger sammen, og resultatrammen hjælper til at måle, hvilke forandringer CISU og brugere bidrager til. Metodisk er denne rapportering derfor baseret på CISUs samlede resultatrammeværk, som dækker mere end CSP.

Rapporten indeholder information specificeret i "Retningslinjer for forvaltning af tilskudsmidler fra Udenrigsministeriet til puljeordninger og netværk" af 14. juni 2019.¹

Rapporten er struktureret ud fra CISUs 2018-21 strategi. Dette betyder, at den efter en introducerende refleksion over året der gik indeholder en analyse i afsnit 1 af CISUs to overordnede strategiske mål: *Folkeligt engagement og meningsfulde resultater*.

Rapporten dykker efterfølgende ned i CISUs fire hovedindsatsområder, hvor der præsenteres en mere detaljeret rapportering af resultater på outcome og output-niveau i forhold til CISUs resultatrammeværk.

I afsnit 2 analyseres arbejdet indenfor *udviklingssamarbejde*, i afsnit 3 *kapacitetsopbygning* fulgt af *puljeforvaltning* i afsnit 4 og til sidst beskrives *kommunikationssamarbejde* i afsnit 5.

I afsnit 6 er der en kort afrapportering på *CISU som organisation*. Afslutningsvist i afsnit 7 er der rapportering vedrørende CISUs *omkostningseffektivitet*. Rapporten indeholder løbende bokse, som fremhæver særlige eksempler eller tal.

God læselyst.

Liste over forkortelser i rapporten:

CSO	Civilsamfundsorganisation
CSP	Civilsamfundspuljen
DERF	Danish Emergency Relief Fund
MO	Medlemsorganisation
UM	Udenrigsministeriet
ToC	Theory of Change

¹ CISU opdaterer formater og procedurer, når de nye retningslinjer modtages fra Udenrigsministeriet.

INTRODUKTION

2021 var ligesom 2020 præget af et højt aktivitetsniveau og omsætning. CISU modtog 334 ansøgninger under CSP, hvoraf 195 blev bevilget svarende til en samlet udlodning under CSP på 219,4 mio. kr. CISU havde per 31.12.2021 490 igangværende projekter under CSP (479) og DERF (11). Det er historisk højt og delvist et resultat af de to puljevinduer hhv. Folkeligt Engagement og Civilsamfundets Råderum i tillæg til CSP "Classic".

Vi så igen i 2021 en stor interesse for CISUs puljer. En konsekvens heraf var et rekordhøjt antal "støtteværdige afslag", hvor ansøgninger, der er fundet støtteværdige af det eksterne bevillingssystem, ikke opnår støtte grundet for få midler i udlodningsbudgettet. CISU gav støtteværdige afslag til 17 ansøgninger under CSP-støtteformen Udviklingsindsatser, svarende til 43,2 mio. kr. i ansøgt beløb. Et beløb der kunne have været endnu højere, men takket være en ekstrabevilling fra UM på 10 mio. kr. hen imod årets afslutning, blev antallet af afslag nedbragt.

Der blev afsluttet 72 indsatser i CSP i 2021, hvor resultatrapporter herfra viser bevillinger som på rigtig mange måder bidrager til folkeligt engagement og meningsfulde resultater i et stort antal lande, inden for en lang række tematiske fokusområder og dermed også alle FNs verdensmål. Den gennemsnitlige målopfyldelse på de afsluttede indsatser var 83,44 % og næsten 6 millioner mennesker er nået enten direkte eller indirekte.

I en meget omskiftelig verden lærte vi i 2021 om vigtigheden af fortsat at inkludere og høre vores brugere og deres partnere, og at deltage og engagere os i nationale og internationale netværk. Efterårets inddragende proces ifm. udarbejdelse af CISUs nye strategi (bilag 7) viste den store kapacitet og mangfoldighed, der er i CISUs medlemsorganisationer, som besidder stor ekspertise i form af både faglig viden og mange års erfaringer med udviklingssamarbejde i hele verden og indenfor alle verdensmål. Den nye strategi, som blev formet på baggrund heraf, har givet CISU et godt grundlag for de næste fire års arbejde. Strategiprocesen og de andre møder CISU har deltaget i, i løbet af 2021, giver utrolig meget værdi. De konkrete inputs og sparring CISU modtager, gør CISU mere relevant og hjælper i sidste ende til at understøtte medlemsorganisationer og brugere i deres arbejde. De tematiske fokusområder som CISU har arbejdet med – og vil fortsætte med at arbejde med – afspejler disse inputs: Klima, natur og miljø, arbejdet med at forsvare civilsamfundets råderum eller at forebygge en indskrænkelse heraf, samt lokalt lederskab er så vigtige fokusområder, at CISU fortsat vil have fokus på dem det kommende år.

I 2021 blev vi endnu mere fortrolige med online-formatets muligheder og begrænsninger i forhold til rådgivninger såvel som kurser. Det blev tydeligt, at vi skal finde en balance i, hvad der tilbydes i et klassisk kursusformat, og hvad der passer bedst til et online format. Året var fortsat præget af COVID-19, men med den løbende åbning af landet igen, mærkede vi også de meget store behov for at mødes og at lære fra hinanden for at kunne gøre en forskel. Derfor vil/er erfaringsudveksling et større fokus for 2022, hvad angår CISUs kapacitetsydelse.

CISUs forenklingstiltag har båret frugt på en række områder, fx er rapporteringskravene under implementering reduceret med 63 % siden 2017. Men vi erfarer samtidig, at nogle af CISUs brugere fortsat oplever, at adgang til puljerne og forvaltningskrav er komplekse. Vi arbejder derfor fortsat med både tilgængelighed, forenkling og ensretning af krav, og er samtidig glade for, at UM gerne ville indgå i dialog med CISU om dette.

Efter denne overordnede refleksion over året, kommer nu en analyse af resultater inden for CISUs to overordnede strategiske mål: Folkeligt engagement og meningsfulde resultater.

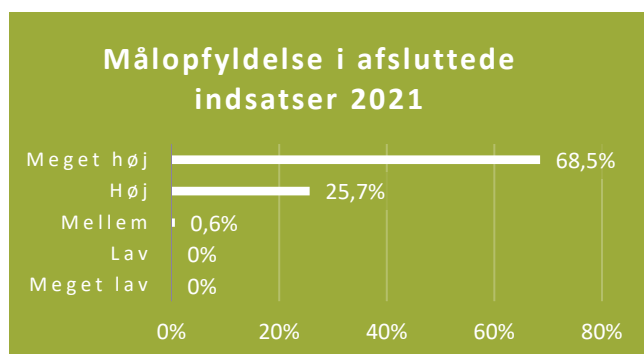

1. FOLKELIGT ENGAGEMENT OG MENINGSFULDE RESULTATER

CISU har to overordnede strategiske mål (strategi for 2018-21, bilag 1); *Meningsfulde resultater af udviklings-samarbejde og folkeligt engagement og samarbejde overalt i international udvikling*. Hvordan bevillinger under Civilsamfundspuljen (CSP) har bidraget til at nå disse mål analyseres nedenfor gennem afrapporteringer på bevillinger afsluttet i 2021. Dette med udgangspunkt i CISUs resultatrammeverk på impact niveau (bilag 3).

1.1 Meningsfulde resultater

Antal personer nået gennem 72 indsatser	
Antal personer som har deltaget i aktiviteterne	200.061
Antal personer som er blevet påvirket af indsatsens aktiviteter	5.600.181
Totale antal personer nået gennem indsatserne	5.800.242

I 2021 er der indsendt 72 afsluttende rapporter på CSP.² Ligesom i 2020 er der færre afsluttede indsatser end før COVID-19 pandemien.³ Der har selv sagt været mange anmodninger om forlængede indsatsperioder i de seneste år. Vi må derfor forvente et større antal afsluttede indsatser i de kommende år.

I den afsluttende rapportering bliver bevillingshaverne bedt om at angive, hvor mange mennesker de har nået direkte og indirekte igennem indsatserne.⁴ De er ligeledes blevet bedt om at lave en selvevaluering på i hvor høj grad, de har opnået målene for indsatsen (i procent). I 2021 var den gennemsnitlige målopfyldelse på 83,44 % (i 2019 86,9 % og i 2020 85,7 %).⁵ Der ses derfor endnu engang et lille fald i gennemsnitlige målopfyldelse. Dette må også være forventeligt, da de afsluttede indsatser kontekst, og dermed muligheder for at opnå de opstillede mål, for de allerfleste, har været enormt påvirket af COVID-19 pandemien. Om end det har været to meget omvæltende år, ser målopfyldelsesresultatet alligevel flot ud. Størstedelen af indsatserne (68,5 %) har en meget høj målopfyldelse.⁶

De 72 afsluttede indsatser har arbejdet inden for en lang række forskellige tematiske fokusområder og bidrager aktivt til opfyldelse af alle verdensmålene,⁷ som ses af tabellen herunder. Alle bevillinger er forankret i verdensmål 17 – partnerskaber for handling.

² Udover disse blev der også afsluttet 1 støtte til ansøgningsproces. Den er taget ud af analysen, fordi der ikke rapporteres på samme måde som ved de andre. Der afsluttes programmer hvert andet år. Derfor vil der normalt kun være resultatbeskrivelser for programmer hvert andet år. Dog var der ét program, som først blev afsluttet i 2021, som indgår i en boks i analysen under mål 8. Det ene afsluttede program indgår ikke i den samlede opgørelse på målopfyldelse og målgruppe, fordi der rapporteres anderledes på programmer.

³ I 2019 var der 91 afsluttede indsatser med beskrivelse af resultater og i 2020 var der 75.

⁴ Én rapportering er taget ud som outlier, da den rapporterede markant høje tal.

⁵ Dette gælder kun for 71 af de 72 afsluttede indsatser. Én har ikke indberettet en meningsfuld målopfyldelse og er derfor taget ud.

⁶ Målopfyldelse: 0-19 % (meget lav), 20-39 % (lav), 40-59 % (mellem), 60-79 % (høj) og 80-100 % (meget høj)

⁷ CISU har mandat til at understøtte arbejde i forhold til alle 17 verdensmål.

Verdensmål-fokus i indsatser afsluttet i 2021 Antal

1. Afskaf fattigdom	27
2. Stop sult	16
3. Sundhed og trivsel	30
4. Kvalitetsuddannelse	22
5. Lighed mellem kønnene	30
6. Rent vand og sanitet	6
7. Bæredygtig energi	6
8. Anstændige jobs og økonomisk vækst	16
9. Industri, innovation og infrastruktur	3
10. Mindre ulighed	28
11. Bæredygtige byer og lokalsamfund	19
12. Ansvarligt forbrug og produktion	9
13. Klimaindsats	13
14. Livet i havet	5
15. Livet på land	7
16. Fred, retfærdighed og stærke institutioner	19
17. Partnerskaber for handling	72

De 72 afsluttede bevillingers resultater er blevet kategoriseret efter, hvilket verdensmål indsatsens resultater primært vedrører. Her skal det understreges, at alle indsatserne har leveret resultater på mere end ét verdensmål og for rigtig mange indsatser også på en del flere (som eksemplet i boks herunder). Det er derfor en forsimpling, at de blot beskrives under ét enkelt verdensmål, men et dybere dyk ned i hver enkel afsluttet indsats er ikke muligt i denne korte afrapportering. Af samme årsag er det heller ikke for alle indsatser noteret, hvilke organisationer, der står bag. I eksemplerne i bokse vil man dog kunne finde organisationsnavne.

Afskaf fattigdom

At afskaffe fattigdom og de grundlæggende årsager til fattigdom er et gennemgående fokus for stort set alle de afsluttede indsatser. Særligt tre indsatser fremhæves for arbejdet med lokal ressourcemobilisering. På tre forskellige indsatser i hhv. Uganda, Sierra Leone og Tanzania har de lokale CSO'er styrket arbejdet med fundraising, at starte små virksomheder og andet, for at mobilisere flere ressourcer lokalt.

Organisationen **Rural Economic and Agriculture Development Agency (READA)** har i samarbejde med **Agricultural Development Denmark Asia (ADDA)** styrket demokratiske landbrugskooperativer og deres fælles fagforening i Siem Reap i Cambodia. Indsatsen har ledt til større fødevarerikkerhed, social udvikling, bedre adgang til mikrolån og råstoffer til landbrug, lavere finansiel sårbarhed, mulighed for at udvide mikrovirksomheder og bedre forhandlings- og konfliktløsninger ved både landbrugskooperativerne, selvhjælpsgrupper og på husholdningsniveau. Kommunikationen mellem lokalsamfundet og de offentlige myndigheder er desuden forbedret og har ledt til flere ressourcer for lokalsamfundet – eksempelvis etablering og renovering af infrastruktur, udbredelse af elektricitet og adgang til vand.

Stop sult

Udover den innovative indsats med produktion af nye former for proteinkilder i boksen nederst til højre, har fire andre indsatser også gjort noget særligt for opnåelsen af verdensmålet om at stoppe sult. To af disse har haft fokus på lokale gruppers fælles læring om landbrugsmetoder og madproduktion. Den ene indsats, i Libanon, har oprettet lærings-køkkenhaver i lokalsamfund sammen med stigmatiserede børn og unge, hvilket har skabt læring i lokalsamfundet til også at dyrke egne køkkenhaver. I Kenya har selvhjælpsgrupper skabt bedre fødevarerikkerhed og er begyndt at få en bedre indkomst. Herudover er selvhjælpsgruppernes resultater blevet bemærket helt op på embedsmandsniveau i ministeriet for landbrug.

I et pilotprojekt i Uganda har organisationen **Mothers Against Malnutrition and Hunger** i samarbejde med den danske organisation **Impact Designs** trænet folk i og omkring en flygtningebosættelse i at **producere soldaterfluelarver**, som er en god proteinressource i dyrefoder. Samme pilotprojekt har også afprøvet **produktion af melorme** på to skoler, som en kilde til protein i skolens måltider. Begge produktioner har skabt stor interesse både blandt flygtninge og lokale værtspersoner; og aktiviteterne opskales nu på baggrund af indsigter fra pilotprojektet.

Delmål 2.4. om at gøre fødevarerproduktion mere bæredygtig er der to indsatser i hhv. Uganda og Nepal, som har

vist gode resultater med. Gennem deling af viden om konsekvenser ved anvendelse af pesticider og nedbringen af denne anvendelse, er der skabt interesse og handling på mange niveauer: CSO'er, regeringsinstitutioner, på ministerieniveau, i den generelle offentlighed, medier, blandt landbrugsudøvere, sundhedspersonel, på skoler, i familier og lokalsamfund mv.

Sundhed og trivsel

Ni indsatser kan fremhæves i relation til sundhed og trivsel. To af disse indsatser viser den store betydning af den lokale tilstedeværelse, når en pandemi rammer. Eksempelvis har 18 CSO'er i Sydafrika fået en platform til vidensdeling og til at kunne samarbejde med relevante aktører i forbindelse med lockdown. De har hjulpet med adgang til mad og grøntsagshaver og bedre hygiejne forhold i lokalområdet og der er skabt *awareness* om COVID-19 til mere end 5500 mennesker. I Ghana har en indsats både igennem radio og dør-til-dør interventioner rakt ud til mennesker for at undervise om COVID-19 og uddelt forebyggende materialer. Lokale unge har hjulpet syge og ældre, så de ikke behøvede at forlade deres hjem. Samme indsats sikrede også, at børn og unge kunne fortsætte deres skolegang igennem radio-undervisning.

Tre indsatser har skabt resultater relateret til forebyggelse af ikke-smitsomme sygdomme (Non-Communicable Diseases, NCDs). Kenyas NCD Alliance er blevet styrket til at kunne være en fortalerstemme for mennesker, som lever med NCDs; hvilket har gjort disse personer i stand til selv at kunne identificere og formulere hvilke udfordringer dette skaber for dem, og på den måde advokere for forandringer til de relevante politikere. I Rwanda er den nationale NCD Alliance blevet styrket og er lykkedes med at indføre månedlige bilfrie dage i hovedstaden, hvor alliancen i samarbejde med andre interessenter organiserer offentlige fitness sessioner, giver information om NCD og laver screeninger. I Uganda har en indsats øget lokal kapacitet til at skabe vidensdeling og gennemføre kampagner fx på radio, aviser, sociale medier mv. i Kamuli distriktet, hvilket har resulteret i øget viden om risikofaktorer for NCDs. *Duty bearers* er blevet involveret i en lang række lokalområder, og de har forpligtet sig på at vil samarbejde om at gøre NCDs til et prioriteret område i den nationale sundhedsstrategi.

To indsatser i henholdsvis Liberia og Uganda har haft fokus på HIV/AIDS. I Uganda er stigma reduceret for forældreløse og andre børn, som lever med HIV/AIDS. Deres selvtillid er steget, og de har fået håb om en bedre fremtid. Indsatsen har også styrket fødevarer sikkerheden ved at træne i økologisk landbrug til de udsatte familier, såvel som sikret øget skolegang og nedgang i børnearbejde igennem fortalervirksomhed om rettigheder. I Liberia har en indsats øget viden om HIV/AIDS, og hvordan man kan forebygge smitte; såvel som øget livskvaliteten for mennesker, som lever med HIV/AIDS igennem støtte både finansielt, psykologisk og fysisk.

I Honduras har en indsats skabt resultater inden for mål 3, men også særligt delmål 11.4 om at styrke verdens kultur- og naturarv. Indsatsen har gjort det muligt for oprindelige folk at styrke deres kapacitet og organisere en fælles opmærksomhed mod deres folks fysiske og mentale helbred, igennem brugen af deres eget folks nedarvede healing praksisser og samtidig inkorporere ny læring om eksempelvis terapiformer.

Den danske CSO **Ubumi Prisons Initiatives** har i en indsats samarbejdet med fire CSO'er i Zambia: **Prisoners Future Foundation, In But Free, Development Aid From People to People Zambia og Network of Zambian People Living with HIV chipata Chapte**. De har arbejdet med at reducere sygdom og død i fængsler i Zambia, såvel som sundhedsstøtte til gravide og børn i fængsler. De fire CSO'er har deltaget i kapacitetsopbyggende workshops om HIV/AIDS, tuberkulose og andre sundhedsrelaterede emner; samt blevet rustet til at arbejde med relevante instanser for at styrke de lokale sundhedsindsatser. De deltagende CSO'er følte sig efterfølgende meget bedre i stand til at implementere sundhedstiltag, og et tydeligt resultat var en dødelighedsreduktion på 67 % i projektperioden.

4 KVALITETS UDDANNELSE

Arbejdet med kvalitetsuddannelse er blevet grebet an fra mange forskellige vinkler. I Sierra Leone har en indsats haft fokus på vigtigheden af børns skolegang både til forældre/omsorgspersoner, som igennem kampagner og workshops har fået indsigt i vigtigheden af at prioritere børnenes skolegang. 300 sårbare børn er blevet støttet i at komme tilbage i skolesystemet efter en lang periode med COVID-19-nedlukninger. Ud af disse var 270 stadig i skole efter indsatsens afslutning. I Uganda har en indsats sikret skolegang til 180 sårbare elever fra 18 skoler, som ikke har adgang til online læring. Indsatsen sikrede i stedet skolegang gennem telefonlinjer til eleverne.

I Ghana har en indsats igennem 'The Radio Library' givet adgang til gode historier og inspiration til læsning. Der er etableret læseklubber og sommerlejre, som både har fokus på læsefærdigheder såvel som indholdsanalyse og sjove aktiviteter for at øge lærings- og læselysten. En anden indsats i Ghana har udbredt viden om vigtigheden af modersmålsundervisning. Dette har blandt andet ledt til en anden opfattelse af at undervise i minoritets sproget *Dagbani* i skoler, hvilket har forbedret børns læsefærdigheder, og har øget forældres generelle støtte til uddannelsen af deres børn. På policy niveau er der kommet fokus på børn med minoritetssprogs adgang til kvalitetsuddannelse.

To indsatser i henholdsvis Uganda og Ghana har haft fokus på delmål 4.7. om uddannelse i bæredygtig udvikling. I Uganda har det resulteret i at over 1.000 unge er fået en bedre forståelse, er blevet engageret i opnåelsen af verdensmålene, og igennem denne viden og praktiske færdigheder har de arbejdet med verdensmålsinitiativer i deres skoler og lokalsamfund. I Ghana har en række aktiviteter skabt en dybere forståelse af verdensmålene i flere lokalsamfund. Herigenem kan disse lokalsamfund nu også bedre formulere deres egne behov til *duty bearers* og kræve deres rettigheder, så disse behov kan opfyldes. Der er ligeledes blevet kapacitetsopbygget på lokale radiostationer, både for udbredelsen af viden om verdensmålene og rettigheder, men også for at kunne være i stand til at organisere dialog mellem *duty bearers* og lokalsamfundet.

Community Integrated Development Initiatives (CIDI) er i samarbejde med **Seniorer uden Grænser** lykkedes med at skabe accept og støtte blandt lokale myndigheder, skoler og almenbefolkningen om vigtigheden af **pigers ret til uddannelse**, i et område hvor mange piger ender med at droppe ud af skolegang bl.a. pga. graviditet. Der er meget stigma og konflikt forbundet med graviditet såvel som meget vold i familierne – udfordringer som er blevet forværret under COVID-19. I Uganda har skolerne været lukket ned i to år.

De unge teenagemødre har fået øget selvtillid og selvstændighed, både økonomisk og socialt. Mange kan nu tjene egne penge og spare op. 40 % af de unge kvindelige dropouts og teenagemødre har fået ledende positioner og ansvar i deres lokalsamfund, fordi de har fået større social respekt og accept.

5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Oplysning og fortalervirksomhed har i mange indsatser en stor effekt i forhold til at sikre kvinders rettigheder. Eksempelvis i Zimbabwe er medlemmer af Institute for Young Women's Development (IYWD) blevet undervist i kvinders økonomiske og sociale rettigheder. Kvinders mulighed for at deltage i grundlæggende beslutningstagning er blevet udvidet, således at kvinders mening bliver hørt i retten – også i traditionelle retssager. Som noget helt nyt er nogle kvinder også blevet udnævnt som 'Chief's Advisors', hvilket er en betydningsfuld post i det traditionelle retssystem.

I Sierra Leone har en kampagne blandt store dele af befolkningen, og særligt i hovedstaden Freetown, øget forståelsen for sexarbejderes vilkår og udfordringer i livet og har dermed nedbragt den stigma der ofte er omkring sexarbejdere. Kampagnen har desuden oplyst sexarbejderne om egne rettigheder og støttet med en hotline, hvor man kan få hjælp til at melde overgreb og misbrug.

I Palæstina har en indsats arbejdet imod vold mod kvinder blandt andet ved at engagere kvinder i at samskabe visioner om sociale fordringer. Civile aktører har fået nye værktøjer til at give psykosocial støtte og nå ud til kvinder som har været udsat for vold i hjemmet. Indsatsen har blandt andet involveret mænd og fædre, såvel som skoleelever i at ændre normer for kvinders rettigheder og vold mod kvinder.

Tre indsatser har arbejdet med såkaldte *safe spaces* for at skabe et sikkert og inkluderende miljø. I Uganda har en indsats opbygget et sikkert grønt område for tre lokalsamfund i Kampala. Det er blevet til et socialt center for vidensdeling blandt unge mødre og piger i lokalsamfundet. 159 medlemmer af lokalsamfund, herunder 94 unge mødre har fået opbygget kapacitet i kreative og indkomstgenererende klimavenlige løsninger; såsom urbant landbrug, produktion af kunst og produkter med genbrugs-materialer, samt produktion af hygiejneprodukter. Det giver de unge kvinder mulighed for at blive selvforsørgende.

I Ghana har en indsats resulteret i syv lokalsamfunds etablering af sikre områder til gadesportsaktiviteter. Her var næsten 12.000 med i de ugentlig unge-ledte gadesports-aktiviteter. 126 unge *Play Makers* er blevet trænet i bl.a. børnebeskyttelse og ligestilling. Det havde store positive effekter i andelen af unge kvinders deltagelse i sportsaktiviteterne, som steg fra 29 % til 41 %. De unge *Play Makers* beretter om at indsatsens sociale effekt i høj grad handler om at forældre og samfundet nu også giver deres døtre lov til at deltage i sportsaktiviteterne. I Somaliland blev en lignende indsats udført; her blev 20 drenge og 25 piger rekrutteret og trænet til at blive *Play Makers*. Samtidig havde indsatsen et ben af fortalervirksomhed omkring lige adgang til at deltage i sport for både piger og drenge, hvilket foregik på de 6 sikre områder, hvor en mangfoldig gruppe af drenge og piger har haft mulighed for at dyrke sport.

I et slumområde i Kenya, er arbejdet med forskellige kunstformer blevet brugt til at adressere vigtige emner i lokalsamfundet, fx om klimaændringer, køn og andre verdensmål. Det har bl.a. resulteret i at et band bestående kun af kvinder, er blevet et forbillede for andre i slummen.

I både Nicaragua og blandt Masai-folket i Tanzania har kvinder oplevet fordelene af at gå sammen både i selvhjælps-grupper såvel som i større alliancer på tværs af grupperne. Dette for at støtte op om hinanden og dermed blive mere handlekraftige. Her kan de sparre med hinanden og få råd om alt fra økonomi, sundhed, landbrug, tilpasning til klimaforandringer og vold i hjemmet. Disse netværk giver mere handlekraft og gør sagen mere bemærket i samfundet generelt.

I Indien har 100 kvinder fået lederskabstræning; og de er blevet styrket i deres arbejde i selvhjælpsgrupper og kan være rollemodeller for andre kvinder. 60 kvinder har fået undervisning i kvinders rettigheder, i ligestilling mellem kønnene og forebyggelse af vold i hjemmet. Indsatsen har testet et par-program, hvor 26 par har fået værktøjer til at løse deres udfordringer.

6 Rent vand og sanitet

To indsatser har skabt resultater inden for WASH. I Sierra Leone er WASH-komiteen i Kenema distriktet blevet platform for koordinering og planlægning imellem regeringsinstanser, civilsamfund og CSO'er i at dele information og erfaringer på WASH-området. Det har ledt til mange konkrete fælles initiativer til at styrke adgang til rent vand og sanitet. I Somalia har en indsats skabt markant forbedring af vandkapaciteten på et hospital, hvor der nu er vand i hanerne.

7 Bæredygtig Energi

I Sierra Leone har en indsats styrket viden, kommunikation og samarbejde relateret til de udfordringer der kan være ved at bruge solenergi i forbindelse med indkomstgenererende aktiviteter. e forsøges af mange små lokale virksomheder og lokalsamfund, fordi solenergi er en mere og mere tilgængelig energikilde. Indsatsen har styrket viden om at indtænke teknisk kunnen, vedligehold, kapacitetsopbygning og organisering.

Anstændige jobs og økonomisk vækst

I Ghana har et projekt skabt store resultater for et netværk af omkring 300 unge entreprenører (herunder over 40 % kvinder) og den omkringliggende population i den nordlige del af landet. Workshops og seminarer mv. som blev afholdt med nøglepersoner fra statslige organer og ansvarshavere gjorde de unge mennesker i netværket i stand til at identificere udfordringer i at starte og køre virksomheder i Ghana. Flere udfordringer blev præsenteret overfor ansvarshavere som, i nogle tilfælde, var i stand til at løse op for dele af udfordringerne. Fx kom der lempeligere skatteregler for små virksomheder og *startups*; derudover fik netværket Ghana Enterprise Agency til at støtte op om, at flere unge skulle inkluderes i deres talentudviklingsprogrammer i Tamale. I en anden indsats i har en række *startups* deltaget i workshops og fået mere viden om bogholderi, økonomistyring, branding og marketing herunder *storytelling*, investering- og partnerskabsmuligheder mv.

I Cambodia er en demokratisk landbrugskooperativ blevet etableret, for at styrke kapaciteten og repræsentationen af deres medlemmer, som består af 16 landbrugskooperativer. De er blevet styrket i internt lederskab, strukturer, procedurer, protokoller og følger demokratiske principper. Medlemmerne landbrugskooperativerne har styrket deres indkomst igennem bedre adgang til billigere råstoffer og mikrolån samt bedre vilkår og markedsforbindelser.

Forum for International Cooperation's (FIC) program nåede ud til omkring 10.000 personer direkte gennem aktiviteter i Tanzania og Kenya. Programmet søgte at promovere bedre arbejdsforhold, adgang til anstændige jobs og virksomhedsopstartsmuligheder for unge. I løbet af programmet er det lykkedes fagforeningspartnere at øge deres medlemskab med omkring 10.000 medlemmer. De har oplevet bedre arbejdsforhold takket være 76 forhandlinger af overenskomster. Over 7.000 unge har øget deres muligheder for at få adgang til anstændige jobs og forretningsmuligheder. Ungeorganisationer har diversificeret deres funding og fagforeninger har øget deres ressourcer, sikret bedre arbejdsforhold og kapacitet til at håndtere ressourcer i foreningerne.

Industri, Innovation og Infrastruktur

I relation til verdensmål 8 om anstændige arbejdsforhold, har man igennem en indsats i Sydafrika arbejdet med mål 9 (og særligt 9C) om at øge adgangen til informations- og kommunikationsteknologi. Indsatsen har gjort partnerorganisationen i stand til at overgå til en mere digital måde at køre organisationen på. At få forståelse for IT og computere har også gjort organisationen i stand til på en mere effektiv måde at lave fortalervirksomhed for arbejdstageres rettigheder i landet. Det viste sig også at være særligt hjælpsomt at den digitale kapacitet var øget i en tid med COVID-19 nedlukninger.

Mindre ulighed

En stor del af indsatserne har på forskellig vis arbejdet med at skabe mindre ulighed på mange parametre. Tre indsatsers resultater fremhæves her. I Kenya er 15 enker blevet oplært i entreprenørskab og forretningsfærdigheder for *startups*. De blev ligeledes undervist i de rettigheder, man har som enke og børn til en afdød. Denne læring gav de videre til 40 andre enker. I Sierra Leone er 120 fodboldspillere med handicap blevet hjulpet til en styrket organisering. De første skridt er taget i dannelsen af et nationalt sportsforbund for mennesker med handicap. Da COVID-19 ramte var denne gruppe ikke blot ramt af risikoen for at blive ramt af virussen, men også af en stigende fattigdom og mangel på sundhedshjælp. Derfor har indsatsen stillet nøddudstyr til rådighed for denne marginaliserede gruppe. En anden indsats i Bangladesh har også arbejdet med at sikre lige rettigheder til mennesker med handicap. Her har blandt andet selvhjælpsgrupper hjulpet med at få adgang til vigtige ressourcer igennem de netværk, grupperne har skabt. Indsatsen har også medvirket, at de nu i langt højere grad er en respekteret del af lokalsamfundet, de har adgang til skolerne, de har adgang til de

nødvendige mobilitetsredskaber og har fået en stemme i lokalsamfundet, endda også som ledere, hvor de tidligere blot var gemt væk bagerst i husene.

Bæredygtige byer og lokalsamfund

Flere indsats har arbejdet med at skabe gode og bæredygtige lokalsamfund, men særligt syv fremhæves her. I Tanzania har en indsats haft fokus på børns adgang til at dyrke basketball, som før var forbeholdt voksne. Indsatsen har også uddannet voksne ledere, så omgangen med børnene har fået en bedre kvalitet. Det har skabt en bedre omgangsform og de uddannede ledere gør nu en forskel både i og uden for lokalsamfundet.

I Uganda har **Network for Active Citizens (NAC)** i samarbejde med **Dreamtown** etableret fire grønne offentlige områder, som giver adgang til et miljø, hvor unge mennesker kan mødes, være sammen, lære og diskutere emner, som direkte påvirker dem i deres lokalsamfund. I de grønne områder er der også haver, der kan inspirere til hvordan man kan bruge begrænset plads til at dyrke sin egen have ved brug af genbrugsmaterialer. Unge mennesker i disse lokalsamfund er nu i gang med klimavenlig *urban farming*, hvilket giver både job, indkomst og diversificerer deres familiers fødevarerkilder. Samtidig medvirker dette til klimaforandringstilpasning i ghettoområderne.

I Sierra Leone har unge mennesker på tværs af ni lokalsamfund etableret et *safe space*, hvor de kan mødes og diskutere emner som påvirker dem selv og lokalsamfundet i det hele taget. Dette har ledt til at unge nu i højere grad bliver hørt og inkluderet i beslutningsprocesser. Indsatsen har også ledt til mindre vold, fordi de unge nu i stedet er engageret i lokalsamfundet. I Ukraine har en indsats været med til at facilitere opstarten af et stærkt og aktivt nationalt økosamfunds-netværk. Det har skabt vidensdeling på tværs af Ukraine og rækker også ud i resten af verden, omkring hvad et økosamfund har at byde på - særligt de muligheder det skaber i en tid med globale nedlukninger. I en anden indsats med tilknytning til det opstartede netværk, har man lavet en række videoer til at hjælpe med at blive mere modstandsdygtig i forhold til COVID-19 og samtidig at påtage sig en mere bæredygtig livsform.

I Togo er et lokalt drevet system til affaldshåndtering blevet udviklet og implementeret. Lokale borgere er aktivt engageret i at skabe viden om affaldsopsamling. Resultatet af indsatsen er tydeligt, da byen er blevet synligt renere. Affaldsopsamlingsystemet dækker mere end 300 husholdninger og næsten 1.700 husholdninger har vist interesse i at blive inkluderet, og så er affaldshåndtering kommet på den lokalpolitiske agenda. Igen viste denne indsats sig også at være til hjælp under COVID-19, hvor samarbejdet og infrastrukturen omkring indsatsen kunne bruges i kampagner og andre sundhedsindsatser.

Ansvarligt forbrug og produktion

I Mozambique har en indsats styrket den lokale befolknings forståelse for konsekvenserne af at afgive land til udvindingsindustrien. Feltbesøg og udvekslingsophold har vist folk mulige langtidseffekter ved at modtage et engangsbeløb i compensation for tabt land. De reelle implikationer af forflytningerne er skjulte i aftalerne og virksomhedernes løfter om goder, overholdes for det meste ikke. Lokalsamfund står nu sammen om disse udfordringer og der er skabt offentlig bevidsthed igennem artikler og interview. Der er desuden afholdt taler i flere lande om de grundlæggende rettigheder for lokalbefolkningen, der hvor udvindingsindustrien foregår på bekostning af bæredygtige livsvilkår for lokalbefolkningen.

I Sierra Leone har **National Skill Pool** i samarbejde med **Ingeniører uden Grænser (IUG)** arbejdet med sårbare lokalområder i Freetown, som er blevet engageret i klimabevidsthedskampagner. Målgruppen har fået dybere forståelse for egne udfordringer og nye muligheder i forhold til beredskab. Der er konstrueret stormvandsudledningskanaler og træplantning samt affaldsopsamling i vandløb. På den måde er lokalsamfundet blevet mere modstandsdygtige i forbindelse med store regnskyl.

Klimaindsats

Mange indsats har på forskellig vis skabt resultater relateret til klima. Her fremhæves to indsats. I Ghana har et en gruppe unge fra et *SDG Youth*

Academy været med til at starte, forme og implementere en indsats, hvor netop verdensmål 13 endte med at blive en prioritet på tværs af flere ungdomsorganisationer. De unge skabte opmærksomhed og mobiliserede deres lokalsamfund (og også bredere ud) til ikke blot at vide mere, men også at handle i forhold til klimaet. Dette ledte også til fortalervirksomhed i forhold til de lokale politikere og andre aktører i lokalsamfundet.

Livet i havet

I Somaliland har to indsatser på forskellig vis arbejdet med etableringen den første fiskehandlerorganisation for kvinder i Afrikas Horn. Her er der blevet arbejdet med at ændre forståelsen af kvinders rolle i civilsamfundet i Somaliland og har vist, at kvinder er en essentiel del af lokalsamfundsudviklingen. Det har ledt til at flere kvinder åbner deres egne fiskeri-virksomheder, får selvtilid og indtager en mere aktiv, stolt og selvstændig rolle i lokalsamfundet. Det har desuden ledt til større indkomst blandt kvindelige fiskehandlere og deres husholdninger. Kvinderne deler erfaringer og er rollemodeller for hinanden en branche, som hidtil har været domineret af mænd. Der har desuden været træning i cirkulær-økonomi i forhold til fiskeriområdet, som blandt andet handler om at sikre en god økonomi for småfiskere, sikre at der ikke sker madspild, og bæredygtigt brug af affald.

Livet på land

I en indsats på tværs af Nepal, Sri Lanka, Bangladesh og Indien har CSO'er fået styrket kapaciteten til at analysere om en økologisk model kan implementeres i nye områder, såvel som udvidet deres netværk og skabt fælles forståelse med en række relevante interessenter i områderne. Det har også været med til at skabe forståelse fra de lokale magthavere. Indsatsen har vist, at opbygningen af bæredygtige økologiske byer kan implementeres i nye områder og har givet ny viden om, hvordan dette kan gøres. Desuden har det åbnet for nye former for ressourcemobilisering. I Uganda har et landbrugskooperativ understøttet farmere i at plante demonstrationshaver med træer, for at forbedre miljø, klima og jord. De har afholdt 26 radioprogrammer der informerede om landbrugsmetoder, hvor der ved hver udsendelse var mere end 10 interesserede lyttere, som henvendte sig. Radioprogrammerne har givet kooperativet anerkendelse blandt beslutningstagere i distriktet.

Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Mål 16 er også et mål, som en rigtig stor del af bevillingshaverne skaber resultater inden for. Det skyldes, at de fleste indsatser har en grad af fortalervirksomhed med, som skal være med til at skabe varige forbedringer. I Sierra Leone har 200 fodboldspillere med handicaps planlagt og gennemført en kampagne for at minde befolkningen om konsekvenser af voldelige oprør. I Zambia er unge ledere i Circus Zambia blevet kapacitetsopbygget med både viden og selvtilid; så de kan genkende u hensigtsmæssig opførsel og -relationer og med en større slagkraft kan tale op imod det, og dele viden med andre.

I Gambia har man oplevet at borgere ikke havde nok adgang til relevant information i tide fra tidligere regeringer. En indsats har arbejdet med at skabe viden, redskaber og give erfaringer til mediefolk, så de nu bedre kan oplyse og dele viden igennem diverse kanaler, så det kommer bredere ud i befolkningen.

I Burkina Faso har **Association TARTIT** i samarbejde med **Venskabsforeningen Danmark-Burkina Faso** afholdt en konference om social sammenhængskraft, som har gjort lokalsamfund i stand til at tale med hinanden og sætte en **fælles ramme op for konfliktforebyggelse og -løsning** på tværs af lokalsamfundene. Fælles kulturelle begivenheder skabte budskaber om fred og sammenhold, reducerede spændinger imellem grupper og var også virkningsfuld til at **modvirke ekstremistiske idéer**. Ligeledes var finansiering til mikro-projekter et værktøj til at opbygge **resiliens hos de unge**, så de ikke blev rekrutteret ind i ekstremistiske grupper. Denne finansiering har også givet **autonomi til de kvinder**, som deltog; hvilket er vigtigt for at modarbejde kønsbaseret vold.

Vedrørende delmål 16.2. om stop af vold mod børn, har en indsats uddannet 200 ungdomstrænere i Jordan og Tunesien i beskyttelse af børn. Både adfærdskodeks og klagemekanismer er blevet etableret. Indsatsen har brudt med tabuer omkring vold mod børn og indsatsen er bredt ud til ikke kun at omfatte sportssektoren men også skoler og lokalsamfund. I Uganda er 40 frivillige blevet trænet i psykosociale tilgange og 40 har fået undervisning i børnerettigheder og fortalervirksomhed. De er ansvarlige for aktiviteter til forældreløse og børn med HIV/AIDS. Flere børnerettigheds-klubber er etableret, med introduktion til demokratiske principper.

I Georgien er 125 unge blevet mobiliseret til at arrangere aktiviteter for 2.000 andre unge fra forskellige etniske minoriteter, hvilket har skabt større forståelse og tolerance mellem grupperingerne. De unge er blevet styrket i deres engagement i lokalsamfundet; og indsatsen har etableret ungekomiteer i fire kommuner, som giver de unge indflydelse på lokalpolitiske beslutninger. I en anden indsats på tværs af Ukraine, Georgien, Armenien og Moldova er unge blevet kapacitetsopbygget til at deltage i og opstarte lokale initiativer. Lærere og CSO-repræsentanter er blevet gjort i stand til at støtte ungdommen i at blive aktive medborgere og forandringsagenter lokalt og nationalt. Indsatsen har givet deltagerne kommunikationsværktøjer og redskaber til at sameksistere mere fredsommeligt på tværs af grupperinger. I Ukraine har en indsats medieret konflikter mellem CSO'er og lokale myndigheder samt forhandlet på vegne af marginaliserede borgere for at få opfyldt deres lovbestemte rettigheder.

Også i Zimbabwe har en indsats arbejdet med fred og forsoning igennem National Peace & Reconciliation Committee. Om end indsatsen er blevet begrænset meget af både COVID-19 og politisk indblanding, har indsatsen opbygget et vigtigt forhold til de traditionelle ledere, som har en oprigtig interesse i at løse problemerne i relation til det traume, der overgik Ndebele folket i 1980'erne.

1.2 Partnerskaber for handling

Mål 17 om partnerskaber for handling er gennemgående for alle indsatser under Civilsamfundspuljen, hvor gensidige partnerskaber er grundlæggende for bevillingerne. Der er ligeledes et stærkt fokus på partnerskaber mellem CSO'er og andre relevante aktører lokalt, nationalt, regionalt og internationalt. I de afsluttende rapporter for indsatserne bliver bevillingshavere bedt om at beskrive, i hvilket omfang indsatsen har styrket samarbejdet og partnerskabet, og skabt gensidigt udbytte for deltagende partnere. I nedenstående gives et oprids af markante observationer og gennemgående træk i disse besvarelser.

1.2.1. Gensidige partnerskaber, lokalt lederskab og ejerskab blandt målgrupperne

Som et gennemgående træk i størstedelen af rapporterne beskrives partnerskaberne som gensidige og mere end projekt-partnerskaber. En del partnerskaber har mange års fortid sammen og mange beskriver at de tætte relationer fortsætter efter indsatsens ophør. Der berettes om tæt samarbejde i hele projektcyklussen.

Gensidigheden i partnerskaberne beskrives af mange. Der sker en fælles læringsudveksling igennem implementering af indsatsen. Der involveres elementer fra begge kulturer. Man inspireres af hinandens styrker og komplimenterer hinandens kapaciteter. Det går også igen, at ved "gamle" partnerskaber, har man allerede opbygget en vigtig fælles viden om hinanden, en tæt relation og tillid på tværs af organisationerne. I nyere partnerskaber beskrives det netop som en vigtig læring, som man kan tage med videre.

En god, ligeværdig kontakt med respekt til målgrupper i indsatsene nævnes også, som en måde hvor tilliden opbygges, og man derved sikrer, at implementeringen af indsatsene bevæger sig i den rigtige retning - med udgangspunkt i lokale behov. Herved sikres også det lokale ejerskab over indsatsens mål, såvel som legitimiteten for den lokale organisation – blandt målgruppen, sekundære målgrupper og andre interessenter og magthavere. Det skaber ejerskab over projektet både lokalt og på højere niveauer.

1.2.2. Kapacitetsopbygning

Rigtig mange rapporterer, at en fælles implementering af en indsats og herigennem deling af viden og erfaringer er kapacitets-

opbyggende og styrkende for et partnerskab i sig selv. Den første fælles indsats sammen beskrives som en stejl læringskurve. Konkret nævnes, at læring, som deles i partnerskabet, fx kan omhandle monitorering, rapportering, workshops- og survey-eksekvering, teknisk support og guiding i projektstyring, IT-kundskaber, dokumentation, finansielle styringsmekanismer, administration, fortalervirksomhed og kommunikation, procedurer og politikker for finansiell styring, HR-politikker, *governance* strukturer, organisatoriske systemer mv. Også fag-specifikke kompetencer af forskellig form deles, fx ift. traumehealing, klimaforandringer, *disaster risk reduction*, miljøforværring, *climate-poverty-nexus*, rehabilitering, selvhjælpsgruppe-tilgang, metoder til styrkelse af civilsamfundet, cirkulær økonomi-teknologi mv. Kapacitetsopbygningen er vigtig også efter endt indsatsperiode, hvor det eksempelvis nævnes, at det giver medlemmer af partnerorganisationen tro på egne evner til at planlægge de næste skridt i organisationens fremtidige arbejde.

1.2.3. Styrkelse af partnerskaber gennem indsatser

Styrkelsen af partnerskaberne gennem implementeringen af indsatser sker særligt gennem fysiske møder. Det nævnes af flere at det at mødes fysisk i partnerskabet, fx ved et fælles feltbesøg, seminar eller blot et fælles møde har givet værdifuld fælles læring i partnerskabet, såvel som en fælles forståelse af de udfordringer som er i konteksten. Den kontinuerlige kommunikation igennem forskellige medier (zoom, WhatsApp, mail, sociale medier, billeder, videoer, rapporter mv.), har for mange været vigtige platforme for at skabe fælles forståelse og fælles beslutninger samt undgå flaskehalse. Netop også brugen af forskellige medier, fx smartphone fremfor computer kan skabe større fleksibilitet og en tættere kontakt.

Det nævnes, at en tidlig afklaring af forventninger og arbejdsfordeling er en stor fordel for, hvor let og gnidningsfrit en indsats forløber. Desuden nævnes også, hvordan indførelse af transparens og at fjerne en 'nul-fejls-kultur' har været givende for at lave rum til læring og fælles evaluering. For andre, særligt helt nye partnerskaber, har dette netop været en læring igennem indsatsens implementering. En indsats beskriver, at ved at lære hinanden at kende og forstå hinandens kapaciteter, er det blevet lettere at vide, hvordan man kan supplere og hjælpe hinanden, og hvornår man skal træde et skridt tilbage. På den måde opbygges tilliden i partnerskabet igennem indsatsen.

Den fælles opbyggede viden, erfaringer og læring får ofte en katalyserende effekt for at nå et større mål sammen. Et partnerskab nævner, at efter tre års frugtbart partnerskab mellem en dansk og ghanesisk organisation,

Samarbejdet mellem **GAME og SCORE** i Somaliland er blevet styrket i en fælles indsats. Partnerskabet har udviklet sig til **et stærkt og gensidigt givende partnerskab**. Her er blevet **reflekteret over magtstrukturer** ved, at den danske part GAME har udviklet Playmaker-metoden. Heri sås **en risiko for manglende ejerskab** over indsatsen hos SCORE. Man har været meget bevidst om og reflekteret over, at SCORE med sin kapacitet og lokale tilstedeværelse har været **helt essentiel i at tilpasse metoden til den lokale kontekst**, som de kender allerbedst. SCORE har fx tilføjet en gren til metoden i en kontekst, hvor det var meningsfyldt og at have en ren pige-zone, for også at hjælpe unge pigers adgang til deltagelse på lige fod. På den måde **opnåede indsatsen et endnu større resultat** en først sat for. Dette udelukkende fordi den lokale partner så et potentiale og mulighed herfor og havde opbygget den nødvendige faglige kapacitet på baggrund af det fælles partnerskab.

har de nu været modne til at tilføje en tredje partner. Den nye aktør i partnerskabet har implementeret arbejdsmetoder med inspiration fra det oprindelige partnerskab, og har fået åbnet døre til nye finansieringsmuligheder via partnerskabets netværk.

1.3 Styrkelse af partneres profil og rolle som civilsamfundsaktører

CISU har som beskrevet i UMs retningslinjer for puljeordninger fokus på, at der – udover udviklingsresultater – også sker en styrkelse af civilsamfundet. Ved indsatser på over 2 mio.kr. i CSP er der krav om, at partnerne er opsøgende, mobiliserende og samarbejdende med det omgivende samfund og andre aktører. På denne måde styrkes partnernes adgang til ressourcer og finansiering, og effekten og bæredygtigheden af alle deres indsatser forstærkes. Herunder er en opsummering af hovedobservationer i forhold til arbejdet med dette.

Der er flere eksempler på samarbejder og netværk til andre aktører. Det drejer sig fx om aktører på ministerielt niveau, højere uddannelsesinstitutioner, lokale, nationale og internationale netværk og alliancer af CSO'er, faggrupper eller lande samt donorer, ambassader og vigtige udenlandske aktører, regeringsinstitutioner, lokale/regionale/nationale ledere, virksomheder. Andre relevante faggrupper rummer fx politi, sundhedsvæsen, fængselsbetjente, mv. Flere indsatser er også med til at danne netværk på tværs af aktører (CSO'er, institutioner, beslutningstagere) i relation til indsatsområdet.

Samarbejdet med andre aktører har støttet op med fagkapacitet, undervisning, ressourcer, materialer, økonomiske tilskud, guidning i projektudformning/implementering, indsigter i lokalkontekst og meget andet. Det har ligeledes skabt legitimitet og anerkendelse i samfundet omkring, blandt målgruppe eller beslutningstagere, fx hvis man indgår samarbejde med større internationale organisationer eller vigtige lokale instanser.

I det opsøgende arbejde har man skabt kontakt til vigtige beslutningstagerorganer, på mange niveauer, for få sin målgruppes behov på dagsordenen. Der er eksempler på mange, som er lykkedes rigtig flot med dette. Én indsats fandt en vigtig læring i, at mere formelle interaktioner (fx en projekt-lancering), hvor offentlige myndigheder inviteres, viste sig at være en vigtig indgang og vej til fortsat dialog. For nogle har et godt netværk på ét niveau ledt til udvidet netværk på endnu højere niveau.

Ved at mobilisere opnås også en større synlighed i det omkringliggende samfund, som mange nævner som en vigtig faktor for organisationens fremtidig bæredygtighed. Netop også ved at styrke forholdet til lokale borgere, styrkes villigheden blandt lokale beslutningstagere til at samarbejde. Derudover nævnes også eksempler på, lokale myndigheder, som den anden vej bruger samarbejdet med CSO'en til at komme i kontakt med relevante borgere, eller bruger faciliteter til at møde borgerne. Samarbejdet er i mange tilfælde meget positivt. Desværre har en enkelt indsats også oplevet at samarbejdet med lokale myndigheder senere blev en risikofaktor, fordi det, i forbindelse med politiske uroligheder, sås som regimestøtte.

En sideeffekt, som beskrives i en indsats er, at efterhånden som civilsamfundet og CSO'erne er blevet kapacitetsopbygget fx ift. funding-muligheder, er de også blevet mødt af donorudmatning, hvor konkurrencen CSO'erne imellem er blevet større. Andre nævner, hvordan det har været givende at forme alliancer imellem organisationer (fx sports-, unge-, mv.), for at sammenkoble organisationernes ressourcerne på tværs.

1.4 Det folkelige engagement i Danmark

Ét af CISUs to strategiske mål i CISUs strategi 2018-2021 handler om at skabe folkeligt engagement og samarbejde overalt i international udvikling. Dette gælder bl.a. også i forhold til engagementet i Danmark.

I 2021 satte CISU stærkt fokus på engagement i Danmark ved at støtte engagementsprojekter gennem Engagementspuljen og ved at facilitere erfaringsudveksling og vidensdeling indenfor området.

CISU afholdte den første erfaringsudvekslingsworkshop for bevillingshavere i engagementspuljen. Erfaringsworkshoppen var en stor succes, hvor organisationerne fik mulighed for at dele erfaringer med deres engagementsarbejde, udfordringer og muligheder. Mange organisationer delte, at de igennem puljen er blevet inspireret til at sætte fokus på engagementsarbejdet i deres organisationer. Derudover, blev der udtrykt et fortsat behov for samtaler og støtte til engagement. Det er især vigtigt i en tid hvor måden folk engagerer sig på igennem frivilligt arbejde er under forandring.

For yderligere at inspirere til engagement, samlede CISU otte eksempler på, hvordan man kan engagere danskere i verdensmål og global udvikling. Alle cases er taget fra bevillinger under engagementspuljen (bilag 4).

Som del af videns indsamling og netværksaktiviteter, har CISU gennem året løb deltaget i netværksarrangementer på både europæisk og national plan gennem Globalt Fokus' arbejdsgruppe om Folkelig Deltagelse og EU's *Development Education and Awareness Raising* program. Dette har bidraget til at udvide CISUs netværk til andre aktører i engagementssektoren og for at få større viden om engagementsrelaterede temaer.

1.4.1 Tendenser i engagementsbevillingerne

I 2020 etablerede CISU engagementspuljen under Civilsamfundspuljen i samarbejde med Udenrigsministeriet med formålet om, at understøtte et endnu større engagement af danskere i internationalt udviklingssamarbejde. Indsatser under engagementspuljen er derfor også vigtige at fremhæve som understøttende for at opnå CISUs strategiske mål.

Formålet med engagementspuljen er at engagere danskere i udviklingssamarbejde ved at skabe rammer og rum for at udvikle handlemuligheder og fælles løsninger for en bæredygtig verden.

I 2021 var der 5 bevillinger, der blev afsluttet (der er fortsat 74 kørende bevillinger). Der blev arbejdet med målgrupper i hele landet. I alt er de afsluttede engagementsprojekter nået ud til 331.161 personer bosat i Danmark i aldersgruppen 20 – 65+ år. Projekterne rettede sig i høj grad mod unge som hovedmålgruppe eller som én blandt flere målgrupper. Der er også eksempler på andre målgrupper, f.eks. børn, seniorer og grupper, som er nye i forhold til udviklingssamarbejdet. Engagementspuljen har gjort det muligt for brugerne selv at definere temaer for indsatserne under puljens brede ramme. Projekterne (afsluttet i 2021) fokuserede på bæredygtighed, frivillighed, fattigdom og ulighed samt menneskerettigheder. Som resultat, har bevillingshaverne styrket det frivillige engagement i deres organisationer, afholdt en bæredygtighedsfestival og etableret en global platform er for at engagere unge i menneskerettigheder.

CISUS FIRE INDSATSOMRÅDER:

For at understøtte opnåelsen af de to strategiske mål *meningsfulde resultater og folkeligt engagement* (impact), arbejder CISU med fire hovedindsatsområder; **udviklingssamarbejde, kapacitetsydelse, puljeforvaltning og kommunikationssamarbejde**, som inkluderer en række outcomes og outputs (se bilag 3). En gennemgang af hovedaktiviteterne og resultaterne samt læring vil blive beskrevet i de følgende fire afsnit.

2. UDVIKLINGSSAMARBEJDE

CISUs mål under indsatsområdet 'udviklingssamarbejde' er at arbejde som en medlemsbaseret platform, hvor MO'er og CISU går i dialog med hinanden og andre aktører. CISU og MO'er arbejder i overgangen mellem humanitære- og langsigtede udviklingsindsatser og CISU arbejder med nytænkende tilgange og metoder til

udvikling af samarbejde i og mellem civilsamfund, herunder understøttelse af arbejdet med nye tendenser inden for udviklingsamarbejde (se mere i resultatrammeværk, bilag 3, under *outputs* og *outcomes*).

2.1 CISU som en medlemsbaseret platform

CISUs forbindelse til sine MO'er har været udfordret i 2021 på grund af COVID-19. I starten af 2021 blev en medlems- og tilfredshedsanalyse (bilag 5 og 6) gennemført, som blev delt på generalforsamlingen. Ifm. udformning af ny 2022-25 strategi (bilag 7),⁸ blev der gennemført en række MO-møder: 5 regionale-, 3 tematiske møder samt både skriftlig og mundtligt høringsproces. Udarbejdelsen af ny strategi udgjorde således en glimrende mulighed for at styrke relationen til MO'er, da omtrent 100 organisationer deltog. Der var høringsproces ifm. retningslinjer til Engagementspuljen og DERF i 2021. Herudover havde CISU arrangementer, der gav introduktion til CISUs respektive puljer og nye retningslinjer. Dette gav mulighed for, at MO'er og brugere kunne stille spørgsmål og gå i dialog med CISU. CISUs generalforsamling i april 2021 blev gennemført digitalt og 83 deltog. På trods af nyt online format, gik det rigtig godt, og der var positiv respons fra deltagerne.

2.2 Samarbejde med danske og internationale aktører

Det er vigtigt for CISU at være en del af dansk og internationalt samarbejde, at kunne trække på andres erfaringer og få direkte inputs om relevante tematikker fra andre, som CISU kan videreudvikle på til MO'erne og andre brugere. Som et led i CISUs strategi om at have et tættere samarbejde med regionale aktører rundt omkring i verden, er der i 2021 arbejdet videre med at styrke samarbejdet med West African Institute for Civil Society (WACSI) og TCDC. WACSI gennemførte yderligere to tredjepartstilsyn i Sierra Leone gennem CSP og TCDC gennemførte tre gennem DERF.

CISU er fortsat en del af CIVICUS og AGNA netværket. CISU kom med inputs til CIVICUS' nye strategi og stemte til valg af bestyrelsen. Herudover har vi løbende kontakt med personer i CIVICUS til bl.a. at blive opdateret på civilsamfundets råderum ude i verden samt inkluderer personer til CISU arrangerede arrangementer.

I 2021 blev the European Network for Citizens Initiatives for Global Solidarity officielt lanceret med CISU som en af stifterne. Netværket har løbende møder omkring at styrke samarbejdet mellem europæiske organisationer, der arbejder for bedre vilkår for CSO'er og deler viden og erfaring inden for en række tematikker. CISU deltager i forhold til sparring omkring forvaltning, kapacitetsydelser samt research. CISU er også i løbende dialog med Radboud University, som også er en del af netværket, om at indgå i deres forskningsprojekter; fx COVID-19 undersøgelsen som blev færdig i 2020.

I en dansk kontekst har der været et godt samarbejde på tværs af puljeorganisationerne. Dette både i forhold til politiske forhold og generelle forhold, men særligt for 2021 var der et meget tæt samarbejde omkring monitorering på tværs af bevillinger i vores forskellige puljer. Dette var også i tråd med dialogen og undersøgelsen som UM igangsatte i efteråret om resultater på tværs af bevillinger og puljer. Forløbet var meget givtigt og vi endte med 5 fælles indikatorer på tværs af puljeorganisationerne, som UM kan bruge i OpenAid (se bilag 8).

2.3 Overgangen mellem langsigtet udvikling og humanitært arbejde

CISU har i 2021 fortsat med at være nysgerrige på, hvordan der bedre skabes tråde mellem humanitære- og langsigtede udviklingsindsatser. Det er sket gennem deltagelse i bl.a. Globalt Fokus' netværk omkring *nexus* samt gennem UM's evaluering af civilsamfundsstøtten med fokus på *nexus*. Herudover er det fortsat en

⁸ Bemærk vedlagte bilag er det forslag, der blev godkendt ved CISUs generalforsamling 30.4.2022. Strategiens layout mangler den sidste finpudsning samt oversættelse til engelsk, før den endelige version bliver delt.

pågående diskussion – at skabe sammenhænge mellem CSP og DERF (Danish Emergency Relief Fund). På trods af forsøg på at skabe synergier imellem de to puljer er der desværre stadigvæk 'huller' i, hvad der reelt kan dækkes af de to puljer i forhold til nexus.

Én af måderne der i højere grad kan støttes nexus-indsatser, er ved CSP-indsatser i skrøbelige kontekster. I 2021 var der en stigning i antal og andel af ansøgninger til skrøbelige kontekster sammenlignet med tidligere år. Ud af 227 indsendte ansøgninger foregik 38 % i en skrøbelig kontekst (24 % i 2020, 18 % i 2019). Stigningen kan bl.a. forklares ved, at 36 ansøgninger om indsatser til styrkelse af civilsamfundets råderum er til skrøbelige kontekster. I forhold til Udviklingsindsatser (UI) er der også sket en stigning i forhold til ansøgninger i skrøbelige kontekster. Der blev indsendt i alt 69 UI-ansøgninger: 46 (67 %) i stabile og 23 (33 %) i skrøbelige. Der må derfor siges at være behov for at kunne arbejde i skrøbelige kontekster med indskrænkende råderum for civilsamfundet og at kunne arbejde med andre tilgange og lempeligere forhold for strategiske ydelser.

2.4 Tendenser i 2021

Udviklingssamarbejdet i 2021 var kendetegnet ved fem overordnede tendenser vedrørende i) Covid-19 påvirkninger, ii) civilsamfundets råderum, iii) overgang mellem langsigtet og humanitært arbejde, iv) klima og v) lokalt ledede partnerskaber, som er beskrevet nedenfor.

2.4.1 COVID-19 påvirkede fortsat

Der er ingen tvivl om, at COVID-19 fortsat var en udfordring for CISUs MO'er, bevillingshavere og deres partnere ude i verden. For en del danske CSO'er har COVID-19 betydet enormt meget ift. rekrutteringen og fastholdelsen af frivillige og skal til at genskabe engagementet i deres organisationer. Ude i verden beretter partnere om indskrænkende frihedsrettigheder, og at COVID-19 har haft enorme konsekvenser, som har påvirket børns uddannelse, folks levebrød, og der er set store stigninger i vold i hjemmet, voldtægter og teenagegraviteter. CISUs brugere er meget opmærksomme på konsekvenserne og arbejder aktivt på at afbøde følgerne.

COVID-19 har også haft større konsekvenser for implementeringen af bevillinger. Bevillingshavere har været nødt til at køre på lavt blus, lave væsentligt om i deres aktiviteter og køre monitoreringen af bevillingerne i højere grad på distancen. Det har bl.a. bidraget til, at der er væsentlig færre afsluttede bevillinger i 2021 end normalt (omkring 100 afsluttede indsatser årligt), pga. udsættelser. Opfyldelsen af de målsætninger der er opstillet i projekterne, er også lavere end normalt, hvilket skyldes de omskiftende og udfordrende omstændigheder. Overordnet set, har det virket til, at langt de fleste har været gode til at omstille sig til den nye kontekst og har været meget kreative i forhold til at få løst udfordringerne.

"Det har været opløftende at selv igennem disse udfordrende tider (COVID-19) har partnerskabet og også CISU været i stand til at arbejde sammen om at lade denne vigtige indsats blive gennemført. Pandemien har skabt store udfordringer med projektstyring, monitorering og evaluering. Men, igennem disse udfordringer er der kommet en større evne til at tilpasse sig, bruge online alternative og planlægge projekter ift. lockdowns. Denne fleksibilitet har i høj grad været brugbar for begge organisationer og har styrket tilliden i partnerskabet for fremtiden" (bevillingshaver, rapportering).

COVID-19 – og læring herfra – fyldte også meget i de 72 afsluttende rapporteringer på CSP i 2021. En udfordring for partnerskaberne, som selvsagt er blevet nævnt igen og igen, er COVID-19-pandemien. Vigtigheden af at mødes fysisk skal ikke undervurderes; dét at se hinanden i øjnene og undgå misforståelser ved at kommunikere mundtligt i en fælles indsats. Særligt for nye partnerskaber kan det være en udfordring, at man ikke kan mødes. Diverse og gentagne nedlukninger har været en stor udfordring for kommunikationen, såvel som implementeringen, monitoreringen og evaluering af indsatserne.

Rigtig mange nævner på den anden side, hvordan en tæt og kontinuerlig digital kommunikation både ved brug af mails, apps og digitale møder har opretholdt en tæt relation og kontakt. Det nævnes også, at ny-introductory kommunikationsformer har været en øjenåbner for muligheder i den fremtidige kommunikation. Mange roser, hvor god den lokale partner har været i at sende løbende dokumentation om indsatser og aktiviteter både til den danske partner og på sociale medier. Enkelte nævner faktisk, at det har givet en endnu tættere kommunikation i partnerskabet – at man er blevet skubbet ud i nye kommunikationsformer. Ikke kun i selve kommunikationen mellem parter i partnerskabet, men også ift. eksempelvis online workshops, festivaler og dialoger på tværs af verden. Ligeledes i forhold til muligheden for at hyre lokale uafhængige konsulenter. Dog har covid-19-konsekvenser også ledt til en meget intensiv kommunikation for nogle – fordi man netop har været nødsaget til at blive enige om, hvordan der skulle sadles om mange gange i løbet af indsatserne.

2.4.2 Civilsamfundets råderum

CISU bevillgede fortsat indsatser under *styrkelse af civilsamfundets råderum* (Rebuilding Civic Space) under CSP i løbet af 2021 – en særbevilling som en del af covid-hjælpepakkerne, der havde til formål at understøtte det øgede pres på civilsamfundets råderum der blev forstærket under COVID-19 (læs mere under 3. Puljeforvaltning). Støtteformen og bevillingen fra UM har gjort det muligt for CISU at have ekstra fokus på arbejdet mod det indskrænkende råderum for civilsamfundet generelt – også i forhold til kapacitetsydelse.

CISU har sammen med arbejdsgruppen under Globalt Fokus sat et længere forløb i søen, hvor der løbende udvikles workshops (*Civic Space Curriculum*) – også tilgængelige for partnere – vedrørende læring og erfaringsudveksling inden for civilsamfundets råderum. Dette sker med deltagelse fra både de organisationer der har bevillinger fra CISU, fra Claim Your Space, eller generelt arbejder med civilsamfundets råderum.

Bevillingerne under styrkelse af civilsamfundets råderum-støtteformen er med til at understøtte læring og viden omkring denne type indsatser; som forventes at blive mere og mere relevant. CISU har i foråret 2022 igangsat en analyse af bevillinger støttet af CISU, der skal underbygge det samme formål. Den nuværende analysefase munder ud i en række *learning cases* på metoder, resultater, organisatorisk læring, m.m. Det vil konkret indgå i CISUs og Globalt Fokus' kapacitetsydelser omkring indskrænkende råderum for civilsamfundet. I de 45 bevillinger under støtteformen, er der bl.a. fokus på oprindelige folks rettigheder, unge, miljøforkæmpere, LGBTQ+ personer, arbejdstagerrettigheder, øget vold i hjemmet og meget andet. Der arbejdes bl.a. med digitale indsatser, indsatser i en kontekst af parlamentsvalg, og mange arbejder med at indsamle dokumentation af sager til fortalervirksomhed og/eller retslige efterspil. Bevillingerne dækker bredt og afspejler det vanlige ansøgerfelt til CISUs puljer.

I forhold til COVID-19, melder bevillingshaverne, at det har været muligt at lave meget præcist målrettet arbejde, som supplement til deres øvrige generelle menneskerettigheds- og fortalerearbejde. COVID-19 har klart øget behovet for at adressere de grupper som er hårdest udsat på grund af følgevirkningerne af COVID-19 og indskrænkningerne af civilsamfundets råderum. Flere nævner at det har været muligt at løfte nogle aktiviteter op på et mere nationalt og/eller systematiseret niveau, og har dermed kunne *mainstreame* arbejdet med civilsamfundets råderum mere på tværs af aktiviteter, eller forbedre øvrige initiativer som følge af bevillingen.

2.4.3 Klima

CISU fik lavet et eksternt review af forvaltningen af klimamidler fra *Climate Envelope* (2018-2021) (bilag 9). Reviewet fokuserede på bevillgede indsatser fokus og resultater i forhold til SDG 13 samt CISUs udbud af kapacitetsopbygningsydelser inden for området, herunder CISUs *Climate Integration Tool*. Rapporten var meget positiv, og det anbefales bl.a., at CISU fortsætter med at støtte både klima *mainstreaming* og klima-fokuserede projekter samtidig med at der også fortsat udbydes klima kapacitetsopbygningsydelser. Reviewets konklusioner og anbefalinger er blevet brugt aktivt – særligt i designet af en ny klimatilpasningsmodalitet (ny bevilling fra *Climate Envelope* 2022-2025), som forventes lanceres i begyndelsen af 2023. Herudover har CISU deltaget

i flere arbejdsgrupper under Globalt Fokus og blandt andet været med til at udvikle Globalt Fokus' *Climate Mainstreaming Tool*, som er et redskab til grønning af både programmering og organisationers eget klimaaftryk og ansvarlighed. I forbindelse med udbredelsen af klimaaftryksdiskussionen har DERF inkorporeret en *'Environment Marker'* som refleksionsøvelse for ansøgere både som led i ansøgnings- og rapporteringsprocessen. Dette kunne fremadrettet indgå mere nuanceret som del af CSP. CISU har desuden deltaget i styregruppen under det Grønne Partnerskab og har givet inputs til UM's FoV-udmøntningsnote om klimatilpasning.

I 2021 stod CISU for flere Klimakurser. Arrangementerne spændte bredt og havde alle høje deltagertal – fra et klimaretfærdighedsseminar med fokus på redskaber og framing til at mobilisere og engagere danskere i klimakampen, til et weekendseminar om *climate smart agriculture* og agro-økologi på Kalø Landbrugsskole, og flere virtuelle *Climate Thursdays* om klimatilpasning indenfor forskellige sektorer, hvor sydpartnere også var med.

2.4.4 Fremtidens partnerskaber – lokalt lederskab

I 2021 kom lokalt lederskab i særdeleshed på dagsordenen i CISU. Selvom CISU i mange år har arbejdet med 'ligeværdige' partnerskaber, så har de seneste års globale diskussioner omkring lokalisering og *#shiftingthepower* vist et behov for at stikke fingeren i jorden endnu engang.

Der bliver arbejdet med lokalt lederskab i mange dele af organisationen og det har derfor været vigtigt at lave en koordineret indsats og at begrebsliggøre det i en CISU-kontekst. Lokalt lederskab var et generelt fokus for CISUs første højskole og var et tema til diskussion blandt medlemsorganisationer i forbindelse med udformningen af CISUs nye strategi. Herudover blev der planlagt en rejse til Uganda med fokus på at forstå aspekter af lokalt lederskab i forbindelse med bevillinger og partnerskaber under CSP (se Terms of Reference, bilag 10). Denne læringsrejse skal danne et grundlag for at diskutere, hvordan CISU bedre kan understøtte lokalt lederskab og at forsætte dialogen med MO'er og brugere (læringsrejsen blev gennemført i marts 2022 og vil være en del af 2022 rapporteringen).

2.5 Udviklingssamarbejde: læring fra 2021

I en meget omskiftelig verden lærte vi i 2021 om vigtigheden af fortsat at inkludere og høre vores brugere, og at deltage og engagere os i nationale og internationale netværk. Efterårets inddragende proces ifm. udarbejdelse af CISUs nye strategi (bilag 7) viste den store kapacitet og mangfoldighed, der er i CISUs medlemsorganisationer, som besidder stor ekspertise i form af både faglig viden og mange års erfaringer med udviklingssamarbejde i hele verden og indenfor alle verdensmål. Den nye strategi, som blev formet på baggrund heraf, har givet CISU et godt grundlag for de næste fire års arbejde. Strategiprocesen og de andre møder CISU har deltaget i, i løbet af 2021, giver utrolig meget værdi. De konkrete inputs og sparring CISU modtager, gør CISU mere relevant og hjælper i sidste ende til at understøtte medlemsorganisationer og brugere i deres arbejde. De tematiske fokusområder som CISU har arbejdet med – og vil fortsætte med at arbejde med – afspejler lige præcis disse inputs. Hvordan man kan arbejde med at udvide civilsamfundets råderum eller at forebygge en indskrænkelse heraf, klima (og natur og miljø) samt lokalt lederskab er så vigtige fokusområder, at CISU fortsat vil have fokus på dem det kommende år.

3. KAPACITETSYDELSER

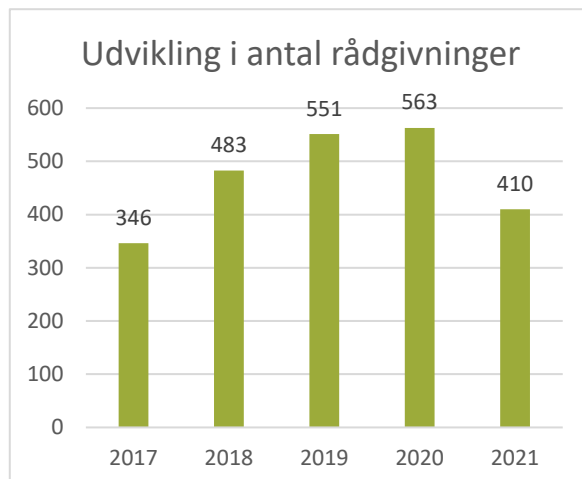
Inden for CISUs indsatsområde om kapacitetsydelser arbejdes der for, at medlemsorganisationerne bruger CISU som en kapacitetsudviklende platform til at udvikle deres organisation og at kunne arbejde i en foranderlig kontekst (se mere i resultatrammeverk, bilag 3, under *outputs* og *outcomes*). CISUs kapacitetsydelser omfatter bl.a. rådgivning til medlemsorganisationer, kurser og arrangementer samt deling af vidensprodukter. Resultater for 2021 gennemgås herunder.

3.2 Kapacitetsopbygning gennem rådgivning⁹

For første gang siden 2017 har der været et fald i antal rådgivninger i forhold til tidligere år. I 2020 var der i alt 563 rådgivninger mens der i 2021 kun har været 410 rådgivninger – altså et fald på 153 rådgivninger og 27 %.

Faldet kan være svært at finde et entydigt svar på, men kigger man nærmere på det tematiske fokus for rådgivningerne, kan faldet skyldes følgende faktorer:

- DERF I blev afviklet i 2020 og DERF II først opstartet efter året 2021, og der har derfor været 31 færre rådgivninger.
- 2021 var et mere stille år for programmerne. De, der søgte, var forholdsvist selvkørende.
- 2021 var igen præget af COVID-19, men der kom mere gang i projekterne igen. Derfor har der muligvis været mindre overskud til/relevans af organisationsudviklingsforløb (fald på 10 rådgivninger)
- Der har været et fald på 12 rådgivninger på introduktion til nye MO'er. Der har været 19 nye indmeldelser i CISU i løbet af året. En andel af disse har endnu ikke fået betalt deres kontingent og har derfor ikke fået tilbudt en introrådgivning. Herudover er der stadig nogle, som ikke takker ja til tilbuddet.
- Herudover blev der afholdt 22 flere kurser og workshops i 2021 end i 2020. Det er derfor muligt, at tema-tikker, som MO'er tidligere har søgt individuel rådgivning om, er blevet dækket til kurser og workshops.

De 410 rådgivninger har været fordelt på 160 unikke organisationer. I 2020 var der 563 rådgivninger fordelt på 178 unikke organisationer. Der har altså været gennemført færre rådgivninger per organisation; så CISU har på trods af det store fald i antallet af rådgivninger stadigvæk nået ud til et stort antal organisationer.

Som i de foregående år er rådgivninger relateret til CSP dominerende. I 2021 omhandlede størstedelen af rådgivningerne hjælp til en konkret formulering af en ansøgning til en af CISUs puljer (67 %), samt håndtering af afslag, genansøgning, uddybende spørgsmål og/eller gode råd fra bevillingsudvalget (27 %). Man kan se en historisk fordeling af fokus for rådgivninger i rådgivningsanalysen 2021 i bilag 11.

Kigger man på sammenhængen mellem rådgivning og de ansøgninger og bevillinger, der er kommet ind i løbet af 2021, viser det sig, at størstedelen (68 %) af de ansøgninger, der er endt i et afslag, ikke har modtaget rådgivning fra CISU. 32% af alle indsatser, der er endt med et afslag, har modtaget rådgivning. Hele 61 % af alle de ansøgninger, der vurderes støtteværdige (godkendte eller afvist pga. for få midler) har ikke modtaget rådgivning. Dette kan bl.a. skyldes, at der i 2021 var mange af de store CSO'er der søgte gennem råderumsstøtteformen, som formodes at have større kapacitet til at skrive gode ansøgninger og ofte heller ikke har adgang til rådgivning, fordi de ikke er MO'er af CISU. 39 % af alle ansøgninger, der vurderes støtteværdige har modtaget rådgivning. CISU giver langt flest korte rådgivningsforløb på ansøgninger til CSP (1-2 rådgivninger). Det er kun 13 %, der har modtaget mere end to rådgivninger relateret til en enkelt ansøgning.

Tallene vidner om, at der er mange organisationer, som i 2021 har været rigtig dygtige til at skrive ansøgninger og ikke har haft behov eller mulighed for at få rådgivning. Det stemmer desuden godt overens med det generelle fald i antallet af rådgivninger, der har været i 2021. Der kan dog godt ses en mulig sammenhæng mellem ikke at få rådgivning og at få et afslag.

94 % var i høj eller nogen grad tilfredse med udbyttet af rådgivningen

⁹ Dette afsnit bygger på data fra 'Vores CISU'-databasen samt den årlige rådgivningsundersøgelse for 2021 (bilag 11). Der har i 2021 været 82 respondenter på undersøgelsen som har været sendt til 145 enkeltpersoner som har modtaget rådgivning i 2021.

Der har generelt været meget stor tilfredshed med rådgivningerne. Dette både i forhold til udbytte og graden af forberedelse. 76 % af respondenterne angav, at rådgivningen i høj grad var nyttig, hvilket dog er et lille fald i forhold til 81 % i 2020. Sammenlignet med tidligere år er det dog på niveau med, hvad der normalt angives.

2021 har ligesom det foregående år været præget af Covid-19-nedlukninger, hvilket i høj grad har påvirket rådgivningernes format. 72 % af rådgivningerne blev afholdt online, hvilket er en stigning fra 66 % i 2020¹⁰. Der er overordnet tilfredshed med online rådgivninger, hvor partneren også kan deltage. Men en stor andel af respondenterne ønsker fortsat muligheden for at holde fysiske møder.

Når der spørges til mulige forbedringer af CISUs rådgivning går en del af svarene igen fra 2020. Der er et stort ønske om at have den samme rådgiver, bl.a. for at rådgiveren kan få en dybere forståelse af projekterne og partnerskabernes samspil i en ofte kompleks kontekst. Seks respondenter angiver, at "CISU-systemet" kan opleves tungt og en enkelt respondent bruger ordet *afskrækkende* ifm. ansøgningsprocessen. Fx angives det, at der er for stor afstand mellem rådgivere og bevillingsudvalget, da enkelte organisationer har oplevet at rådgiverens vejledning ikke har stemt overens med bevillingsudvalgets fokuspunkter. I 2021 har CISU arbejdet fokuseret på at skabe et mere smidigt kalibreringssystem med flere møder i løbet af et år. Herudover oplever CISU og bevillingssystemet generelt, at der er forholdsvist god overensstemmelse mellem rådgivning og afgørelser (se godkendelsesprocent under Puljeforvaltning). Som altid, følger CISU op på undersøgelsen og overvejer konkrete tiltag for at forbedre rådgivningen. Disse kan bl.a. læses i rådgivningsundersøgelsen i bilag 11.

3.2.1 Kompetenceudvikling om rådgivning og vejledning på CISUs sekretariat

Det har i flere år været en ambition at lave fælles kompetenceudvikling og udvikling af fælles rådgivningsprincipper og guidelines på CISUs sekretariat. Rådgivning og vejledning gives konstant til CISUs MO'er og brugere, og der er derfor behov for videreudvikling af et fælles fodslag for, hvordan vi møder disse. Sammen med en rådgivningsekspert blev der derfor planlagt et forløb, der skal understøtte CISU til at styrke rådgivningen yderligere. Det forventes at kunne give sekretariatet et fælles sprog, endnu bedre sparring mellem hinanden og en tydelighed omkring, hvad der forventes af CISUs rådgivning. Forløbet afsluttes i 2022.

3.3 Kapacitetsopbygning gennem kurser og arrangementer

CISU arbejder fokuseret på at udbyde de kurser og arrangementer, som giver bedst mening for brugerne. Med muligheden for at udbyde arrangementer online og den store medlemsinddragelse til udviklingen af CISUs nye strategi (bilag 7) samt møder i forbindelse med nye puljer/retningslinjer og DERF-calls, har der været en væsentlig stigning i antallet af afholdte arrangementer i 2021.

Udvikling i CISUs arrangementer ¹¹					
	2017	2018	2019	2020	2021
Udbudte arrangementer	118	137	106	82	121
Aflyste og udskudte arrangementer	28	34	18	22	29
Afholdte arrangementer	90	103	88	71	92
Antal deltagere	1.095	1.312	1.598	1.655	1.947

¹⁰ I 2020 var det ikke muligt at angive det helt korrekte antal rådgivninger, der blev afholdt online grundet overgang til en ny database. Derfor er data fra 2020 (66 %) kun dækkende fra den sidste halvdel af 2020.

¹¹ Dette inkluderer også erfaringsudvekslingsworkshops på CSP og Danish Emergency Relief Fund (DERF).

Årets arrangementer efter typer	Antal arrangementer	Antal deltagere
Aktuelle temaer	24	629
Engagement, kommunikation og oplysning	13	273
Netværk og erfaringsudveksling	20	442
Organisationsudvikling	14	255
Planlægning og styring af indsatser	21	348

Kursusudbuddet blev fastholdt på samme niveau som tidligere år. Men efter analyser af kursusevalueringer¹² samt diskussioner internt i CISU, vil der fra 2022 forsøges at have et mindre, men fast kursusudbud for dermed at give mere rum til, at aktuelle kurser og arrangementer kan planlægges med kortere planlægningshorisont.

I 2021 har der været en væsentlig stigning i antallet af deltagere (292 deltagere fra 2020 til 2021). 58 % af alle CISUs arrangementer blev afholdt online, og det har derfor ofte været lettere for folk at deltage. Det skal dog siges, at der ikke systematisk er blevet tjekket den reelle deltagelse på disse arrangementer, og onlineformatet gør det også 'lettere' for folk ikke at dukke op. Der er et mindre fald i den procentvise aflysning af kurser (fra 27 % i 2020 til 24 % i 2021). Der er udbudt væsentligt flere arrangementer, hvilket bl.a. skyldes førnævnte strategiproces. Overordnet vidner 2021 om en større afholdelse af arrangementer og en fortsat god deltagelse.

Dækningen af de forskellige arrangementer ud fra typer viser også en nogenlunde ligelig fordeling. Der er dog størst tilslutningen til arrangementer under aktuelle temaer. Engagement, kommunikation og oplysning samt organisationsudvikling er der holdt færrest arrangementer inden for og har dermed også haft færre deltagere.

For første gang nogensinde, afholdt CISU en højskoleweekend for medlemsorganisationerne på Brandbjerg Højskole tæt ved Vejle. Der var mulighed for at følge tre forskellige spor i weekenden; projektudvikling, sikkerhedskursus eller forskellige tematikker som magt og social forandring, bæredygtighed og bestyrelses-ansvar. Herudover var der fælles debatter omkring lokalisering og fremtidens partnerskaber og ministeren deltog i en debat og QA online. Weekendens bragte 33 deltagere fordelt på 20 forskellige organisationer og bar præg af behovet for at møde hinanden, diskutere faglige emner og at dele erfaringer med hinanden. Det er derfor besluttet at lave endnu en CISU-højskole i 2022 (7. – 9. oktober på Askov Højskole).

Herudover afholdt CISU også en *Agricultural Inspirational Weekend* på Kalø Højskole/Kalø Økologisk Landbrugsskole sammen med eksterne eksperter og med mere end 60 deltagere. Weekendens tema var naturresourcforvaltning, klimatilpasning og udledning af drivhusgasser. Feedback fra deltagerne var overvejende positive, og der påtænkes at holde en lignende, opfølgende weekend i efteråret 2022.

3.4 Andre kapacitetsydelse

I 2020 blev CISU medlem af FABO (Folkekirkens Nødhjælps lærings-site). 2021 har været brugt på at eksperimentere med denne form. I efteråret har mere end 10 arrangementer været understøttet af FABO lærings-sites. Det næste skridt og fokus for 2022 vil være at kigge på samspillet mellem det faglige indhold på CISUs hjemmeside, og hvad der har bedre potentiale for at ligge på lærings-sites.

CISU igangsatte i 2021 udviklingen af en ny guide til at udvikle projekter. Formålet er en guide, som erstatter CISUs guide til at udvikle projekter ved hjælp af *Logical Framework Approach* (LFA). CISU mener, at der er sket meget på området, og der er et behov for at gentænke 'anbefalingerne' til, hvordan man udvikler projekter.

¹² Der laves halvårslige opsamlings på alle CISUs arrangementer. Alle deltagere bliver bedt om at udfylde et kort spørgeskema lige efter afholdelsen og ved større, udvalgte arrangementer bliver der fulgt op med endnu et spørgeskema et stykke tid efter afholdelsen. Resultaterne bruges af den koordinerende gruppe i CISU til at kigge på tendenser for CISUs arrangementer for dermed at kunne forbedre indhold, format, osv.

Tanken med guiden er at kombinere de bedste dele af forskellige metoder, heriblandt hvordan Theory of Change (ToC) og en resultatramme meningsfuldt kan tænkes sammen og dermed have mere fokus på at understøtte, at forandringer sker. Herudover er det besluttet at tage *inception* fasen af et projekt med, så guiden dækker fra analyser og design til implementering af projektet. Første udkast af guiden er lavet af Dorte Skovgaard Madsen i tæt samarbejde med MO'en Dreamtown. En færdig guide forventes klar i sommeren 2022.

3.5 Medlemsorganisationer samarbejder med hinanden og andre aktører

En målsætning for CISU er at understøtte, at MO'erne samarbejder med hinanden og andre aktører, blandt andet gennem bevillinger. Der var i gennemsnit 1,8 partnere pr. ansøgning blandt de 127 ansøgninger til puljen i 2021.¹³ Dette er højere end alle andre år, hvor CISU har monitoreret på denne indikator. De fleste ansøgere (93) har blot én partner. Men der ses i 2021 en stor stigning i ansøgninger, der inddrager flere end én partner – nemlig 34 ansøgninger, dvs. 37 % af alle ansøgninger, mod 12 % i 2020. Det ses også, at det er alle typer af ansøgningskategorier i alle beløbsstørrelser, der medtager flere partnere. Det er positivt at se, at bevillingshaverne anvender mulighederne for at arbejde flere sammen i indsatser.

CISU fortsatte dialogen med Netværket for Små og Mellemstore Organisationer, som består af en række af CISUs Mo'er, for at skabe de bedst mulige forhold for de danske civilsamfundsorganisationer. I forbindelse med Talebans overtagelse af Afghanistan var CISU også med til at oprette et netværk for organisationer, der arbejder i Afghanistan. De har haft megen nytte af hinanden til at kunne arbejde i en meget svær kontekst.

3.5.1 Erfaringsudvekslingsworkshops (ERFA)

I 2021 blev der afholdt 10 ERFA-workshops med i alt 191 deltagere. Alle workshops blev afholdt online, hvor partnere rundt omkring i verden havde mulighed for at deltage. Sammensætningen af bevillingshaverne blev gjort nogenlunde ud fra et fælles tematisk fokusområde for at understøtte så relevant udveksling som muligt. Flere har meldt tilbage, at det har været en rigtig god oplevelse af have partnerne med online, selvom det for en del kan være svært at deltage pga. dårlig forbindelse eller tidspunkt.

I løbet af de seneste år har CISU indset, at formaterne for ERFA-workshopsene og behovene hos bevillingshaverne efterhånden ikke længere er i overensstemmelse. Der er for mange, som ikke oplever at få nok ud af workshopsene og bl.a. nævner, at det er svært at få noget meningsfuldt ud af dem, når folk ikke har forberedt sig, eller organisationerne ikke har meget til fælles i deres arbejde. Et af de største ønsker, som kom frem i medlemstilfredshedsundersøgelsen (bilag 6) og strategiprocesen i løbet af 2021 var, at CISU skulle understøtte meget mere erfaringsudveksling og læring organisationer imellem. Det blev derfor besluttet i slutningen af 2021 at sætte ERFA på pause i den første halvdel af 2022 for at lave de nødvendige analyser, der skal danne grundlag for en ny form for ERFA for bevillingshaverne. ERFA'erne skal i højere grad bringe CSO'er sammen, som arbejder inden for samme område. Det er planen, at den nye form for ERFA skal igangsættes i efteråret 2022.

3.6 Kapacitetsydelse: læring fra 2021

Vi lærte i 2021 nyt om, hvordan online-formatet giver muligheder – og begrænsninger – i forhold til rådgivninger såvel som kurser. Det blev tydeligt, at vi skal finde en balance i hvad der tilbydes fysisk og hvad der kan passe bedst til et online format. Året var fortsat præget af COVID-19, men med den løbende åbning af landet igen, mærkede vi også de meget store behov for at mødes og at lære fra hinanden for at kunne gøre en forskel. Derfor vil/er erfaringsudveksling et større fokus for 2022, hvad angår CISUs kapacitetsydelse.

¹³ Kapacitetsanalyser og folkeligt engagement bevillinger medtages ikke, da der ikke er krav om partner for disse støtteformer.

4. PULJEFORVALTNING

Som en del af CISUs puljeforvaltning arbejdes der på at forenkle adgangen til puljerne, så de anvendes af et bredt udsnit af CSO'er til en bred vifte af civilsamfundsindsatser, som bidrager til at styrke civilsamfundsorganisationer og samarbejder ude i verden (se mere i Resultatrammeværk, bilag 3, under *outputs* og *outcomes*).

4.1 CISUs puljer – et forvaltningsmæssigt og økonomisk overblik

CISUs puljer spænder fra at støtte langsigtet udviklingssamarbejde og nødhjælp i verdens fattige lande til oplysningsaktiviteter i Danmark. På den måde støtter puljerne en bred, men sammenhængende, vifte af civilsamfundsindsatser og sikrer, at der er en god bredde i de danske civilsamfundsorganisationer, der modtager støtte.

I 2021 forvaltede CISU fire puljer for Udenrigsministeriet: **Civilsamfundspuljen (CSP)**, med et årligt budget på finansloven, hvor der i 2021 samlet blev godkendt bevillinger for ca. 219 mio. kr. Inkluderet i dette beløb var særlige tilsagn til klimaindsatser på 4,3 mio. kr.; Engagementspuljen på 22,5 mio. kr. og Indsatser til Styrkelse af Civilsamfundets Råderum på 35 mio. kr. De to sidstnævnte er støttemuligheder, der blev tilføjet CSP i 2020, og de sidste ansøgninger blev behandlet i 2021.

Det øremærkede bidrag til **klimaindsatser** er givet fra *Climate Envelope* til CISU i 2018 med det formål at øge andelen af klimarelaterede indsatser i CSP. Og det må siges at være lykkedes. CSP har i 2021 støttet 22 klimarelaterede indsatser med 31,2 mio. kr., og det er langt flere end bidraget fra *Climate Envelope* havde midler tilbage til at dække – nemlig to indsatser til i alt 4,3 mio. kr. CISU ser derfor frem til at kunne dække det store behov for støtte til klimaprojekter med 100 mio. kr. fra 2022-2025 (Finanslov 2022), og som CISU og UM indgår nærmere aftale om udmøntningen af i løbet 2022. Aftalt er allerede, at midlerne specifikt skal gå til projekter med klimatilpasning som det primære formål.

I 2021 spændte de støttede klimaindsatser fra bevillinger, hvor klimahensyn er integreret og udgør en mindre del af indsatsen, til bevillinger hvor klima udgør et hovedfokus. Derudover har størstedelen af bevillingerne et stærkt element omkring klimatilpasning og opbygning af resiliens – men flere af indsatserne indeholder også komponenter af *mitigation*, biodiversitet og miljø. 2021 var det sidste år, hvor CISU havde midler fra *Climate Envelope* og dermed også, hvor CISU særskilt rapporterer for midlerne.

Resultaterne for *Climate Envelope*-bidraget på i alt 40 mio. kr. for årene 2018-2021 er:

- Minimum **4.654.481 sårbare og marginaliserede mennesker** (både primære og sekundære målgrupper) har fået styrket deres resiliens overfor klimaforandringer. Dette overstiger langt det forventede mål på 236.473 mennesker.
- En **gennemsnitlig målopfyldelse på bevillingerne på 85,5 %**, hvilket er en stigning i forhold til udgangspunktet på 84 % men lavere end målsætningen på 90 %. Det skyldes delvist corona-nedlukninger i samarbejdslande, som i flere tilfælde har forhindret planlagte aktiviteter at finde sted.
- I alt er der bevilliget **168.407.041 kr.** til indsatser, der adresserer klimaforandringer. Dette overstiger langt målet på 55 mio. kr.
- Af kapacitetsopbygning har CISU i alt udbudt 3 tematiske seminarer, 6 kurser, 3 webinarer, 1 erfaringsudvekslingsworkshop og 1 klimaworkshop med i alt **517 deltagere**. Desuden har CISU udviklet et klimaintegrations-værktøj (<https://www.cisu.dk/værktøjer/projekt/climate-integration-tool>)

Se bilag 12 for særskilt rapportering på bevillingen fra *Climate Envelope*.

For at sikre, at midlerne i **CSP** bruges til en bred vifte af indsatser og organisationer, er puljens midler fordelt på støtteformer, der spænder bredt – lige fra små korterevarende indsatser i et enkelt land til store flerårige bevillinger, der ofte implementeres i flere lande. Fordelingen af budgettet for puljen fastsættes årligt af CISUs bestyrelse, herunder af beløbsgrænser både for de enkelte støtteformer og den enkelte organisation. Bestyrelsen om fordeling af midlerne bygger på et solidt datagrundlag og opsamlede erfaringer. Bestyrelsen har mulighed for at justere fordelingen min. to gange om året ud fra det faktisk forbrugte beløb på støtteformerne.

Fordelingen af bevillinger på Civilsamfundspuljens støtteformer i 2021

Støtteform	Bevilliget beløb	Antal modtaget	Antal bevilliget	Antal afvist pga. manglende midler	Godkendelsesprocent
Små Indsatser	1.678.447 kr.	25	18	0	72%
Medborgerindsatser (inkl. 1 klimabevilling på 488.603 kr.)	22.542.802 kr.	86	46	0	53%
Udviklingsindsatser (inkl. 1 klimabevilling på 3.890.982 kr.)	81.544.975 kr.	69	36	15	52%
Kapacitetsanalyser	200.000 kr.	2	2	0	100%
Samfinansiering	2.977.679 kr.	2	2	0	100%
Støtte til ansøgningsproces	50.000 kr.	1	1	0	100%
Indsats for Folkeligt Engagement over 200.000	19.273.373 kr.	29	20	0	69%
Indsats for Folkeligt Engagement under 200.000	3.202.886 kr.	43	23	2	53%
Styrkelse af Civilsamfundets Råderum	35.093.690 kr.	47	23	7	49%
Årlige programtilsagn	51.317.200 kr.	7	7	0	100%
Total	217.881.052 kr.	311	178	24	57%

Kilde: [CISUs årsregnskab 2021](#)

Danish Emergency Relief Fund – DERF

I foråret 2021 vandt CISU udbuddet for fortsættelsen af Nødhjælpapuljen, Danish Emergency Relief Fund (DERF), for 2021-2024 med et 2021-budget på 25 mio. kr. på finansloven. Der vil forventeligt blive stillet yderligere 75 mio. kr., dvs. 25 mio. kr. årligt, til rådighed i årene 2022-2024 med forbehold for årlig godkendelse af fremtidige finanslove.

I 2021 afsluttedes CISUs forvaltningsaftale for 2017-2021 for DERF. Kontrakten sluttede formelt i 2020, men der var bevillinger, der løb ind i 2021. Alle disse bevillinger blev afsluttet og rapporteret på i løbet af året.

CISU arbejdede med DERF i tre faser i løbet af 2021: Først med UM’s udbudsproces om fortsættelsen af DERF-puljen, som CISU vandt og der blev indgået kontrakt i juni 2021. Anden fase bestod af opstart af DERF-puljen, med udarbejdelse af nye retningslinjer og et understøttende ansøgningsystem. Den 9. september blev DERF-puljen genlanceret, hvorefter den sidste fase startede, nemlig operationalisering og selve bevillingsarbejdet.

Der var 5 calls fra oktober til december 2021, og der blev bevilget 11.191.202 kr. til i alt 11 indsatser til 10 forskellige danske organisationer. Indsatserne har reageret på humanitære kriser i fem lande: krisen i Afghanistan efter Talibans overtagelse af landet (DKK 3,1 millioner, 3 bevillinger), tørken i Kenya (DKK 1,7 millioner, 2 bevillinger), tørke/konflikt i Etiopien (DKK 4 millioner, 2 bevillinger) og ifm. tørken i Somalia og Somaliland

(DKK 2,4 millioner, 4 bevillinger). Sidstnævnte *call* fortsatte ind i 2022, hvor der blev givet flere bevillinger. Der er, jævnfør aftale med UM, udarbejdet særskilt rapportering for DERF indsendt til UM 31. maj 2022, hvorfor der henvises til denne for yderligere information om DERF.

CISUs Oplysningspulje

CISU forvalter også midler til mindre oplysningsaktiviteter i Danmark gennem **CISUs egen Oplysningspulje**. Midlerne bliver primært uddelt til de to årlige ansøgningsfrister i portioner af højst 30.000 kr. Ca. 15 % af det samlede beløb er afsat til at kunne uddeles løbende over året til ansøgninger om støtte til pludseligt opståede muligheder for oplysningsaktiviteter i størrelsesordenen 15.000 kr. I 2021 blev der bevilliget kr. 439.226,50 kr. til 18 oplysningsaktiviteter i Danmark.

CISU vandt udbuddet på Udenrigsministeriets Oplysnings- og Engagementspulje i 2021, og set-up på CISUs Oplysningspulje vil derfor her i 2022 vil blive gentænkt, så det sikres, at puljen spiller sammen med og supplerer den større pulje bedst muligt.

4.2 Puljeforvaltning i samarbejde med brugere og donorer

Der blev i 2021 afholdt de sædvanlige kalibreringsmøder med CISUs bevillingssystem: to møder med bevillingskonsulenterne og to faglige dage med det samlede bevillingssystem samt repræsentanter fra CISUs bestyrelse. Med udgangspunkt i semesterets bevillinger og afslag drøftes og fastlægges bevillingssystemets vurderingspraksis på møderne. Desuden drøftes tematiske emner – i år var det civilsamfundets råderum.

I slutningen af 2020 indgik CISU aftale med UM om en ny bevilling på 22,5 mio. kr. til i 2021 at fortsætte støtten til **styrkelse af civilsamfundets råderum**, og i tæt dialog med ministeriet blev støtteformen modificeret med løbende ansøgningsmulighed, forenklet adgang for de organisationer, der allerede har bevillingsaftaler med UM og med mulighed for at søge op til 3 mio. kr. Samtidig blev der friholdt et beløb på 4 mio. kr. til indsatser under 500.000 kr. Støttemuligheden blev lanceret i december 2020, og allerede i marts 2021 var beløbet afsat til indsatser over 500.000 kr. brugt. Det vidner om det store behov, der er for støtte til civilsamfundet, når frihedsrettigheder undertrykkes.

Der var en fin bredde på store og små CSO'er blandt de organisationer, der modtog bevilling i 2021:

Styrkelse af Civilsamfundets Råderum bevillinger, fordelt på organisationstyper

Organisation	Antal bevillinger
CISU projektorganisation	8
CISU programorganisation	3
Strategisk partnerskabsaftale med UM	10
Anden aftale med UM	2
Bevillinger i alt	23

De sidste midler til styrkelse af civilsamfundets råderum er bevilget i primo 2022 i form af to bevillinger.

4.3 Forenkling for ansøgere og bevillingshavere

CISU antager, at når krav og procedurer til puljerne er enkle, vil et bredt udsnit af danske CSO'er søge bredt indenfor puljernes støttemodaliteter og opnå bevilling. CISU har derfor siden puljereformen i 2017 kontinuerligt søgt at forenkle CSP. Monitoreringsrapport over forenklingdagsordenen er vedlagt som bilag 13.

Samlet set viser 2021 monitoreringen, at puljereformen på en lang række områder har bidraget til en forenkling i danske CSO'ers ansøgnings-, implementerings- og rapporteringsarbejde. Rapporten viser følgende:

- Højt antal ansøgninger på 294 (inkluderer ikke ansøgninger til aktiviteter i Danmark). Heraf var 43 ansøgninger til indsats i 21 nye lande i forhold til OECD DAC, som ledte til 26 bevillinger.
- Kraftig vækst de senere år i andelen af løbende ansøgninger (2021: 63 %, 2020: 55 %) – hvilket har givet brugere større fleksibilitet i planlægning i deres arbejde.
- Ud af 132 unikke ansøgere til CSP har 34 organisationer ikke søgt CSP de seneste 3 år, og heraf var 19 organisationer helt nye ansøgere.
- Der har samlet været en vækst fra 154 bevillinger i 2020 til 174 bevillinger i 2021.
- Godkendelsesprocent for nye ansøgere varierede svagt i forhold til de forskellige modaliteter og lå ved førstegangsansøgninger lidt lavere end mere erfarne ansøgere. Mange afslag leder på baggrund af rådgivning til forbedrede genansøgninger med en godkendelsesprocent, der stort set svarer til mere erfarne organisationer.
- Lavt antal administrativt afviste ansøgninger (2021: 9 og 2020: 9), hvilket viser at vejledning og Vores CISU understøtter ansøgers håndtering af formelle krav.
- 160 unikke organisationer har fået rådgivning i 2021, heraf er 31 organisationer helt nye.
- Stigning i gennemsnitlig antal partnere til danske organisationer fra 1,3 i 2020 til 1,8 i 2021.
- Diversificering i finansiering i indsendte ansøgninger er i forhold til 2020 faldet fra 30 % til 22 % i 2021. Dette skyldes primært fald i samfinansiering i ansøgninger til Engagementspuljen, mens samfinansiering for andre CSP-modaliteter er stabile eller stigende.
- Kraftig stigning i antal ansøgninger i skrøbelige kontekster fra 24% i 2020 til 28% i 2021. Dette tal påvirkes til dels af Råderumsmodaliteten, men også blandt U'er er der sket en stigning fra 26% i 2020 til 33% i 2021.

4.4 Puljeforvaltning: læring fra 2021

CISUs forenklingstiltag har båret frugt da de, som vist ovenfor, har bidraget til en række positive resultater. På den anden side har vi også erfaret, at nogle af CISUs brugere fortsat oplever, at adgang til puljerne og forvaltningskrav er komplekse. Vi arbejder derfor fortsat med både tilgængelighed, forenkling og ensretning af krav, og er samtidig glade for at UM på ledelseskonsultationer 11.02.22 bekræftede, at de gerne ville indgå i en dialog med CISU om forvaltningskrav.

5. KOMMUNIKATIONSSAMARBEJDE

Som en del af CISUs kommunikationssamarbejde arbejder CISU for, at medlemsorganisationerne arbejder på at oplyse på en nuanceret og engagerende måde, og at de er informerede om ændringer i deres rammevilkår, samt deltager i forskellige beslutningsfora (se mere i resultatrammeværk, bilag 3, under *outputs* og *outcomes*).

5.1 CISUs Oplysning i Danmark (PRO)

CISU havde i 2021 374.610 kr. PRO-midler til rådighed, hvoraf alt blev anvendt. Disse midler blev anvendt til at formidle resultaterne af CISUs medlemsorganisationers udviklingssamarbejde på forskellige platforme, såvel som i det digitale årsskrift '[Status og Perspektiver 2021-22](#)'.

Sociale medier: I 2021 prioriterede CISU sin tilstedeværelse på LinkedIn og Facebook, da det er her, størstedelen af vores målgrupper er til stede. Det vil sige frivillige og medlemmer i vores MO'er, det øvrige danske udviklingsmiljø og relevante beslutningstagere.

En relativt stor del af målgruppen er på LinkedIn. Derfor havde kommunikationsafdelingen i 2021 et øget fokus på at dele fagligt relevant indhold om bl.a. CISUs og andre aktørers kurser og offentlige arrangementer i relation til forenings- og udviklingsarbejde på CISUs LinkedIn-profil. Det fik følgereskaren til at stige markant

med 700 følgere. Det betyder, at der i 2022 er næsten 3500 personer, som følger CISU på LinkedIn. Det gør det til CISUs mest fulgte social medie-profil.

Også på CISUs Facebook-side stiger antallet af følgere en smule - fra 2785 til 2940 følgere fra januar 2021 til 2022. På Facebook fokuserer CISU på at skabe gensidig inspiration mellem CSO'er. I 2021 havde vi særligt fokus på opslag om aktiviteter støttet af Engagementspuljen. Da CISUs profiler er en platform for medlemmerne, tog opslagene i videst muligt omfang udgangspunkt i bevillingshavernes egne opslag og fortællinger, så det var dem, der blev eksponerede. I 2021 havde CISU ikke ressourcer til at prioritere tilstedeværelse på Twitter og Instagram, hvor også kun en mindre del af vores målgruppe er til stede.

Verdens Bedste Nyheder: Som tidligere år anvendte CISU også midler til medlemskabet af Verdens Bedste Nyheder. Vi deltog også i fælleskampagnen Verdens Bedste Morgen, hvor aktivister over hele landet uddelte Verdens Bedste Nyheder med konstruktive og optimistiske nyheder om verdens udvikling. I den anledning genoptog CISU traditionen med at servere morgenmad for uddelere i Aarhus for at skabe fællesskab herom.

Nyhedsbrev: I 2021 blev CISUs nyhedsbrev sendt ud til cirka 2300 personer hver anden uge med en gennemsnitlig og stabil åbningsrate på ca. 35 %. Denne fastholdes – på trods af drilske algoritmer - ved, at nyhedsredaktøren en gang imellem opfordrer læserne til at svare på nyhedsbrevet. I den forbindelse oplever vi stort engagement fra læserne, som også ofte kontakter os med muligt indhold til nyhedsbrevet.

Verdenskortet: CISU har i mange år haft et [verdenskort](#), hvor man kan få et indblik i de indsats, der støttes af CISUs puljer samt de danske CSO'er og deres partnere, som leder projekterne rundt om i verden. I 2021 blev det opdateret med en række nye funktioner, så det er tidssvarende til organisationernes behov i dag.

Podcast: Et helt nyt initiativ var podcast 'CISU Mellem Ørerne'. Podcasten er en platform, hvor vi samler og udgiver MO'ernes podcasts og udsendelser om særlige tematikker. I 2021 blev der publiceret i alt 23 podcast-afsnit, som kan findes i alle de mest almindelige podcast-platforme. Feedbacken var, at det er en god måde at komme tæt på MO'erne, og at mange gerne vil have flere afsnit til frivillige om fagtematiske emner. Det kunne fx være udviklingstrekanten eller PSHEA.

Puljekommunikation: Det er altid en vigtig del af CISUs kommunikation at orientere om de puljer, CISU forvalter. Den opgave krævede imidlertid ekstra fokus i 2021. Dels fordi der var pres på CSP samt kommunikation om nye puljer, herunder Råderumsindsatser, DERF II og Engagementspuljen, som også havde fået nye retningslinjer. Denne kommunikation skete på alle platforme fx nyhedsbrev, direkte mails og sociale medier.

PRO-midler som aflønning af kommunikationsmedarbejdere: I 2021 blev der som i tidligere år anvendt PRO-midler til aflønning af CISUs kommunikationsmedarbejdere, som i samarbejde med resten af CISUs sekretariat udførte de nævnte opgaver. Kommunikationsmedarbejderne foretager også løbende forbedringer på CISUs hjemmeside, samt rådgivninger og kurser for MO'er for at styrke formidlingen af deres resultater.

5.2 Nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling

Den nuancerede og engagerende oplysning fremmes blandt andet gennem den finansielle støtte, CISU yder til oplysningsaktiviteter i Danmark. Det sker ved, at bevillingshavere må bruge op til 2 % af projektudgifterne til projektrelateret oplysning i Danmark. Det gælder dog ikke Programmer og Engagementspuljen. Organisationerne har gennemsnitligt søgt 1,18 % af deres bevillinger til oplysning i 2021.¹⁴ De resterende PRO-midler, som ikke er blevet medtaget af ansøgere i CSP 2021, u-disponerede midler fra Oplysningspuljen 2021, og returnerede u-forbrugte midler, bidrager til CISUs Oplysningspulje 2022, dvs. budgetteret til 866.199,68 kr.

¹⁴ Denne sats er udregnet fra januar-september, hvorefter de nye budgetformater skaber en skillelinje ift. udregningerne.

CISUs Oplysningspulje (se mere i puljeafsnit): Den overordnede tendens for oplysningsaktiviteter i 2021 var, at det var svært at afholde dem på grund af Covid-19. Derfor blev mange aktiviteter udskudt, hvilket også resulterede i færre ansøgninger til CISUs Oplysningspulje. Derfor er der overført omkring 300.000 kr. til 2022 oplysningspuljen. De oplysningsaktiviteter, der kunne gennemføres, var ikke overraskende derfor også de aktiviteter, som ikke bestod af fysiske events. Dem var der også en del af, og generelt oplevede vi, at mange organisationer hurtigt omstillede sig til lave oplysning online.

Kurser og arrangementer om kommunikation og oplysning: CISU fremmer også nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling gennem kurser og anden form for kapacitetsopbygning. I 2021 udbydte CISU 13 kurser eller arrangementer om engagement, kommunikation og oplysning med i alt 273 deltagere. CISU igangsatte desuden et kommunikationsnetværk, hvor kommunikationsansvarlige fra MO'erne kunne sparre med hinanden om kommunikation og oplysning. De mødtes nogle gange, hvorefter netværket blev til det faste koncept 'oplysningseftermiddage', som stadig eksisterer.

5.3 CISU kommunikerer resultater sammen med medlemsorganisationerne (MO)

Folkemødet og andre fysiske platforme: I 2020 spændte Covid-19 ben for, at CISU og medlemmerne kunne deltage på Folkemødet og andre større festivaler. Derfor var det med stor glæde, at CISU sammen med Landsforeningen Levende Hav i 2021 endnu engang var værter på Kutteren Anton. Mange MO'er var glade for, at vi på den måde var med til at kickstarte civilsamfundet igen efter covid-nedlukningerne og vise, at civilsamfundet er resilient. Det var en stor succes, på trods af, at færre deltog i Folkemødet på grund af covid-19-situationen. Flere af arrangementerne blev også optaget og udgivet som podcastafsnit.

Repræsentationer og samarbejder: CISU har fortsat en repræsentant i bestyrelsen af Verdens Bedste Nyheder. Det er en relevant platform for CISUs MO'er til at dele historier og resultater, hvilket flere bruger. CISU anvender og støtter Globalnyt gennem annoncering o.l. fx for stillingsopslag og arrangementer. Endvidere har vi lavet aftale med Altinget, så MO'er kan få adgang til reduceret pris. Desuden er der en løbende dialog om, hvordan CISUs MO'er kan bringes i spil som kilder og andet, og vi pitcher ofte debatindlæg til dem.

Sociale medier: Som tidligere nævnt er CISU også til stede på sociale medier, hvor vi interagerer med vores medlemsorganisationer og bruger vores platforme til at skabe større synlighed omkring deres arbejde.

5.4 CISU understøtter konstruktiv dialog med beslutningstagere om rammevilkår

CISU prioriterer at understøtte konstruktiv dialog med beslutningstagere og facilitere adgang eller stille platforme til rådighed for, at CISUs MO'er kan engagere sig i debatter om dansk udviklingspolitik. CISU opfordrer også løbende MO'er til at melde sig ind i relevante fora i Danmark. Interessen for at være en del af det arbejde stiger eksplosivt, bl.a. pga. stort engagement, men også i takt med at organisationerne oplever, at konteksten for deres arbejde ændrer sig stadig hurtigere. I 2021 fortsatte CISU de gode relationer til udviklingsministeren, udviklingsordførere fra et bredt politisk spektrum og embedsværk. Vi oplever, at de i stigende grad anerkender CSO'ernes arbejde og inviterer dem med på råd igennem CISU.

Input til Danmarks nye udviklingspolitiske strategi Fælles om Verden: CISU og MO'erne tog meget aktiv del i at påvirke indholdet i den nye udviklingsstrategi gennem bl.a. afholdelse af en online debatkonference om indhold i strategien i februar med deltagelse af udviklingsordførere og -ministre, udarbejdelse af et fælles skriftligt input, individuelle møder med ordførerne og et debatarrangement om den langsigtede udmøntning af FoV – også med deltagelse af ordførere fra et bredt politisk spektrum. Her deltog næste 100 personer.

Høringsvar og møder i UM: CISU har desuden gjort relevante MO'er opmærksomme på høringer og møder i UM. CISU indsendte selv høringssvar efter dialog med en MO for at varetage dennes interesse samt understøttede inputs vedrørende fx emner som klima. Desuden varetog CISU MO'ernes interesser ved at gøre

relevante beslutningstagere opmærksomme på behovet for flere midler til klima samt særskilte midler til oplysning og engagement. Derudover gør stadig flere CSO'er CISU opmærksom på udfordringer med at få organisationernes arbejde til at hænge sammen pga. underfinansiering af CSP og mangel på midler til organisationernes drift. Derfor varetog CISU deres interesse ved at arbejde for en strukturel forbedring for MO'erne med en øget grundbevilling til CSP.

CISU følger tæt med i, om der sker ændringer i rammevilkårene for civilsamfundets arbejde med internationalt udviklings samarbejde. I 2021 handlede det særligt om udfordringer med mindre CSO'ers adgang til at oprette bankkonti og overføre penge til partnere. CISU har haft møder med skatte- og udviklingsministre samt deltager aktivt i arbejdsgruppe under Finanstilsynet. CISU adresserer også information om ændrede rammevilkår gennem kurser og arrangementer.

5.5 Kommunikations samarbejde: Læring fra 2021

Med en nye Fælles om Verden strategi har vi lært, at det i endnu højere grad end før er vigtigt sammen med vores MO'er at være i dialog med politiske beslutningstagere. Vi har ligeledes lært, at der er et stort potentiale blandt folkelige CSO'er om at oplyse og engagere danskere – og at forløsnings af dette potentiale udover støttemuligheder kræver omfattende kommunikation fra CISUs side.

6. CISU SOM ORGANISATION

Som demokratisk medlemsorganisation arbejder CISU løbende med at udvikle sig for at levere ydelser, som er relevante for sine brugere. Dette sker gennem anvendelse af PANT-principperne, effektiv økonomistyring og forvaltning samt ved løbende monitorering til understøttelse af organisatorisk læring og personaleudvikling.

6.1 CISUs sekretariat

Diversificeringen i CISUs ydelser har betydet en øget differentiering i sekretariatets opgaveløsning, hvilket også giver meget forskellige tidsplaner for opgaver over året. Derfor er sekretariatet organiseret i en struktur med agile og handlekraftige grupper og taskforces. Det har også ledt til nye arbejdsformer, som er blevet understøttet gennem udvikling af værktøjer og fælles kompetenceudvikling med fokus på arbejdet i forskellige funktioner, roller og positioner.

2021 var udover tilgangen af mange nye bevillinger kendetegnet ved fortsat højt niveau i forvaltning, kapacitetsopbygning og kommunikation, hvilket viser den høje grad af omstillingsparathed, læringsvillighed og effektivitet. 2021 har også givet læring fra COVID-19 om, hvad hjemmearbejde kan bruges til, og hvordan det også kan kombineres med samarbejde med kollegaerne, men også hvorfor tilstedeværelse på kontoret, under normale omstændigheder, også er vigtigt.

6.2 Arbejdet ud fra PANT principperne

CISU inddrager sine medlemmer (**participation**) på flere niveauer. På det udviklingsstrategiske niveau inviterer CISU medlemsorganisationer til at komme med inputs til møder i UPR og hørings svar til Danida. I interne processer inddrages medlemsorganisationer ifm. udvikling af puljeretningslinjer. Desuden inddrages medlemsorganisationer i stigende grad i udvikling af kapacitetsydelser og i forhold til puljeforvaltning. Endvidere gennemførte vi (som afrapporteret sidste år) i 2021 en medlems- og tilfredsundersøgelse.

De forskellige dele af organisationen holdes ansvarlig (**accountability**) ved hjælp af demokratiske strukturer og styringsredskaber som for eksempel CISUs papirhierarkier.¹⁵ Mht. økonomistyring, har CISU en intern revisor valgt på generalforsamlingen og påtegninger fra ekstern revisor uden anmærkninger.¹⁶ CISUs bestyrelse er

¹⁵ cisu.dk/om-cisu/samarbejde-med-udenrigsministeriet

¹⁶ www.cisu.dk/generalforsamling

velinformeret om økonomien og godkender regnskab og budget. Dette samt bestyrelsens rolle og forpligtelser er grundigt beskrevet i et offentligt dokument.¹⁷ Bestyrelsen informeres desuden årligt omkring status på sekretariatets arbejde, både skriftligt og mundtligt fra alle arbejdsgrupper. De interne forvaltningsprocedurer for alle CISUs puljer er nedskrevet og bliver løbende opdateret, så hele sekretariatet følger ens procedurer

Ved blandt andet at dække transportomkostninger til udvalgte kurser, tilbyde kapacitetsydelse i hele landet, når medlemsorganisationer kan samle 12 deltagere samt tilbyde kommunikationskurser hjemme hos organisationerne tilstræbes **non-discrimination**. Dette understøttes ved, at CISU sikrer adgang for kørestolsbrugere samt tilbyder arrangementer for alle erfaringsniveauer og typer af medlemmer.

CISU stiller oplysninger om organisationen til rådighed for medlemsorganisationer/brugere, samarbejdspartnere, donorer og offentligheden (**transparency**). Det betyder, at eksempelvis bestyrelsens arbejde, generalforsamlingens beslutninger, regnskaber, overenskomst (herunder lønniveau), aftaler med donorer og øvrige væsentlige dokumenter er tilgængelige på vores hjemmeside. Det gælder naturligvis også information om adgang til medlemskab, rådgivning, kurser og CISUs puljer.

CISU udarbejdede i 2021 udkast til opdateret adfærdskodeks, som er blevet vedtaget og operationaliseret i 2022. Udover etiske og juridiske retningslinjer indeholder adfærdskodekset klart beskrevne klagemekanismer samt retningslinjer omkring *Preventing Sexual Exploitation, Abuse and Harassment* og anti-korruption.¹⁸

Forvaltningen af CISUs puljer følger beskrevne procedurer. Ansøgere har fuld information om behandlingen af sin ansøgning. CISU efterlever sine tilsynsforpligtelser og har samtidig et velfungerende system for kalibrering af vurderingspraksis.

6.3 Monitorering, evaluering og læring

CISU har i 2021 arbejdet videre med anbefalinger fra det af UM gennemførte review i 2020 baseret på sit *management response*. Status på dette blev diskuteret på ledelseskonsultationer 11.02.22.

CISUs nye pulje-, rådgivnings- og kursusside 'Vores CISU' (<https://vores.cisu.dk>), der blev lanceret i august 2020 er blevet yderligere udviklet i 2021 og fungerer både som indgang til CISUs ydelser for brugerne og som arbejdsværktøj for CISUs ansatte. Med enkel adgang til udtræk, er 'Vores CISU' et stærkt redskab for at kunne monitorere, evaluere og lære fra medlemsorganisationer og bevillingshavere og at kommunikere resultater.

Grundet COVID-19 har det i 2021 ikke på normal vis været muligt at gennemføre tilsyn eller tematiske rejser. Udover begrænset tilgængelighed, f.eks. i skrøbelige lande, kunne CISU hurtigt se, at COVID-19 ville blive en langstrakt udfordring, og har derfor forsøgt at imødekomme udfordringerne med ikke at kunne besøge partnere og indsatser, på følgende måder:

- Baseret på eksisterende erfaringer med tredjepartsmonitorering er der i 2021 udviklet ToR og samarbejdskontrakt med TCDC og WACSI angående anvendelse af lokale konsulenter tilknyttet centret til at kunne gennemføre tilsyn på vegne af CISU.
- Der blev gennemført to fysiske tilsyn og fire tredjeparts tilsyn på CSP i 2021; fire i Sierra Leone og to i Ghana. På DERF blev der gennemført fem tredjeparts tilsyn; to i Mozambique og tre i Zimbabwe.
- Herudover blev der gennemført ni online tilsyn af danske bevillingshavere, som søgte om program i 2021.
- I 2021 påbegyndte CISU desuden første del af HQAI (Humanitarian Quality Assurance Initiative) revisionen som puljeforvaltende organisation. Revisionsrapporten vil give indsigt i CISUs generelle afstemning med *Core Humanitarian Standard* på tværs af forvaltede puljer. Denne endelige rapport forventes medio-2022.

¹⁷ www.cisu.dk/bestyrelsen

¹⁸ www.cisu.dk/adfærdskodeks

7. OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET

2021 var ligesom 2020, præget af et højt aktivitetsniveau og omsætning. CISU modtog 334 ansøgninger under CSP, hvoraf 195 blev bevilget svarende til en samlet udlodning under CSP på 219,4 mio. kr. CISU havde per 31.12.2021 490 igangværende projekter under CSP (479) og DERF (11). Det er historisk højt og delvist et resultat af de to puljevinduer hhv. Folkeligt Engagement og Civilsamfundets Råderum i tillæg til CSP "Classic".

Den øgede kompleksitet og volumen understøttes af CISUs nye sagsstyringssystem – Vores CISU, der blev taget i brug medio 2020, og således var i fuld anvendelse i hele 2021. Investeringen i et nyt sagsstyringssystem har vist sig at være særdeles god. Det betyder, at CISU effektivt kan håndtere en høj sagsvolumen samt hurtigt omsætte politisk opståede prioriteter såsom oprettelse af nye støtteformer til at styrke folkeligt engagement i Danmark og til styrkelse af civilsamfundets råderum efter COVID-19. Vores CISU finansieres bl.a. gennem forvaltningsmidler stillet til rådighed i CSP-budgettet og afskrives over en årrække.

CISUs retningslinjer for bevillinger under puljerne inkluderer, at det eksterne bevillingssystem sættes i stand til at vurdere omkostningsniveauet i indsatserne. Efterfølgende analyseres omkostningseffektiviteten af bevillinger af CISU ved behandling af de afsluttende rapporter samt reviderede regnskaber og medfølgende protokollater, og analyserne af bevillingernes resultater beskrevet i rapport og regnskab.

CISU havde i 2021 ekstraordinært høje omkostninger til det eksterne bevillingssystem som en konsekvens af de mange modtagne ansøgninger. Disse omkostninger blev delvist dækket af tilbageførte midler fra lukkede bevillinger. En anden konsekvens af den store interesse for CISUs puljer (som et resultat bl.a. af de øgede behov det danske civilsamfund responderer på) er et rekordhøjt antal "støtteværdige afslag", hvor ansøgninger, der er fundet støtteværdige af det eksterne bevillingssystem, ikke opnår støtte grundet for få midler i udlodningsbudgettet. CISU gav støtteværdige afslag til 17 ansøgninger under CSP-støtteformen Udviklingsindsatser, svarende til 43,2 mio. kr. i ansøgt beløb. Et beløb der kunne have været endnu højere, men takket være en ekstrabevilling fra UM på 10 mio. kr. hen imod årets afslutning, blev antallet af afslag nedbragt.

2021 var det sidste år hvor den "gamle" budget- og regnskabsmodel blev benyttet. Fra og med 2022 overgår budget og regnskab til den nye model med omkostningskategorier.

For ikke-bevillingsrelaterede omkostninger har CISU fokus på, at omkostningerne er indenfor de økonomisk forsvarlige og budgetterede rammer for varekøb og tjenesteydelser. Dette gælder for alle omkostninger fra transport, indkøb m.v. samt for eksterne ydelser, hvor CISU ikke har ressourcerne selv, og/eller hvor anvendelsen af eksterne konsulenter er påkrævet i henhold til CISUs gældende interne kontrolprocedurer samt adfærdskodeks.

CISUs eksterne revisor har efterprøvet og dokumenteret det ovenstående i seneste revisionsprotokollat af 8. april 2022, godkendt af CISUs bestyrelse, hvoraf det blandt andet fremgår:

Regnskabsvæsenets tilstand og den interne kontrols effektivitet

Vi har som led i revisionen gennemgået foreningens registreringsystemer og de heri indlagte interne kontrolprocedurer. Som følge af det begrænsede antal medarbejdere i foreningens administration er det ikke muligt at adskille de administrative funktioner effektivt mellem flere personer. Vi har ved vores revision konstateret, at ledelsen som reaktion på det nævnte personsammenfald udfører flere kompenserende kontrolhandlinger.

Forvaltningsrevision

Vi har ud over den finansielle revision foretaget forvaltningsrevision. Forvaltningsrevisionen er udført integreret og sideløbende med den finansielle revision af årsregnskabet, og har omfattet en vurdering af økonomistyring, sparsommelighed, produktivitet og effektivitet. Det er vor konklusion, at foreningen forvalter og administrerer, de af Udenrigsministeriet til rådighed stillede midler med øje for sparsommelighed, god økonomistyring samt en høj grad af effektivitet og produktivitet.

8. BILAGSOVERSIGT

Bilag 1: CISUs 2018-21 strategi

Bilag 2: CISUs forandringsfortælling

Bilag 3: CISUs resultatrammeværk

Bilag 4: Otte måder at engagere danskere i global udvikling

Bilag 5: CISUs medlemsundersøgelse 2021

Bilag 6: CISUs medlemstilfredshedsundersøgelse 2021

Bilag 7: CISU nye 2022-25 strategi: Vi arbejder sammen for en bedre verden¹⁹

Bilag 8: OpenAid rapportering

Bilag 9: CISU Climate review

Bilag 10: Terms of Reference local leadership March 22

Bilag 11: CISUs rådgivning 2021

Bilag 12: Afrapportering til Udenrigsministeriet om resultater for klimamidler 2018-21 (30.5.2022)

Bilag 13: Monitorering af forenklingdagsorden 2017-2021 (28-01-2022)

Bilag 14: CISUs monitorering, evaluering og læringsystem

¹⁹ Bemærk vedlagte bilag er det forslag, der blev godkendt ved CISUs generalforsamling 30.4.2022. Strategiens layout mangler den sidste finpudsning samt oversættelse til engelsk, før den endelige version bliver delt.